Финска – земља воде и тишине

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Из шаха

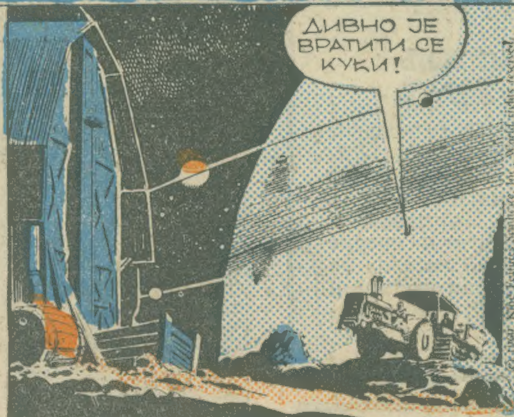
40 ДИНАРА 1952

Година XXVI
Број 698
Субота
15. мај 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

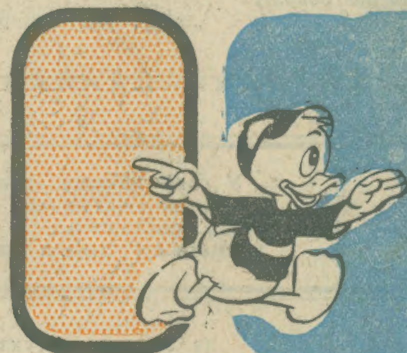

НАЈПАМЕТНИЈЕ ПТИЦЕ

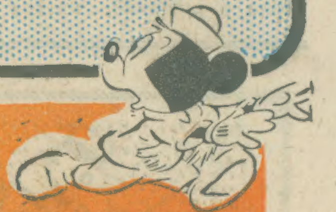

698

РАТНИ ТРИКОВИ

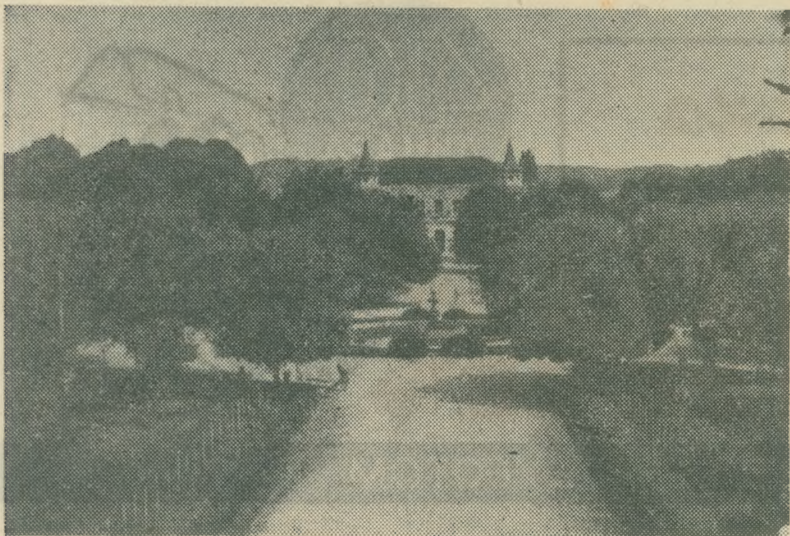
Будите детектив

ОПЕРА И БАЛЕТ у старом Дубровнику

Наши разговори

Наша земља у слици и речи

Бања Ковиљача

БАЊА Ковиљача лежи у подножју планине Гучева, недалеко од Дрине, на 125 м надморске висине. Од Лознице је удаљена 6 км, а од Зворника 19 км. Има умереноконтиненталну климу. Чак ни у летњим данима нема оморине, док су вечери и ноћи свеже. Стога многи у Бањи Ковиљачи проводе свој годишњи одмор, али је много већи број болесника који се лече од болести јетре и жучи, хроничног катара ждрела, грла и душника, катара црева, шећерне болести, хроничног, реуматизма мишића, ишијаса и др. Већ само старо име бање — Смрдан бања — показује да она има лековиту сумпорну воду. Она се вади из бунара који су дубоки 7,5 до 38 м. Поред ње има и извора са гвожђевитом водом. Температура воде у изворима и бунарима креће се од 17 до 30 степени. Бања има 3 купатила са 44 кабине с кадама, базене, просторије за знојење и масажу и др. У њој је и санаторијум за коштанозглобну туберкулозу. Бања има лепо уређени парк са површином од 18 хектара, у којем су најлепши дивни ружичњаци.

ПАС БОЉИ „ПЕШАК" ОД ЧОВЕКА

Доктор Кларенс Литл, њујоршки специјалиста који се бави испитивањем инстинкта код животиња, тврди да од свих животиња пси најбоље схватају какву опасност представља саобраћај. На великим раскрсницама они пажљивије прелазе улицу него и сами људи. Међутим, према мишљењу истог научника мачке ту опрезност уопште немају.

ЕКСЦЕНТРИЧНИ СЛИКАР И МОДА

Ексцентрични шпански сликар Салвадор Дали почео је да се бави новом професијом. Пре извесног времена једна велика робна кућа из Њујорка затражила је од њега да направи нацрте фантастичне летње одеће за плажу као и костиме за купање.

ПИШТОЉ ОД ЗЛАТА

Поводом 150. годишњице битке код Ватерлоа, у Лондону је изложена група ретких предмета који су припадали Наполеону I. Најинтересантнији предмети су свакако четкица за зубе са царевим иницијалима и два пиштоља од злата.

„У ПРИРОДИ", рад Гордане Ђурђевић, Титоград, Ул. Слободе бр. 5 а

„ПРВИ ДАН ОСНОВЦА", рад Наде Николић, Перлез, Улица Жарка Зрењанина бр. 2.

Откупљени цртежи на конкурсу

Ђачки цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

Електронски мозгови телефонирају

На велесајму који се ових дана одржава у Милану први пут је успостављена телефонска веза између две електронске рачунске машине. Наиме, на сајму је изложен електронски рачунар „1004" и он је телефонски повезан са електронском машином истог типа која се налази у центру града. Техничар окрене одређени број и тиме се оба строја телефонски повежу: преносе један другоме податке са перфорираних картона, те податке претварају у електричне импулсе које шаљу преко телефонске жице (1.200 импулса у секунду) да би их најзад машина претворила у куцани текст. Тако се брзо и лако преносе у два смера рачуни, израђују предрачуни и други документи. Јер, ово није само обична телефонска веза: истовремено се обављају сва потребна рачунања, исправљају грешке, врше статистичка израчунавања и томе слично.

ВРХУНАЦ УЧТИВОСТИ

У Њујорку је пре извесног времена основан „Клуб учтивих људи". Њихова пристојност заиста премаша сва правила лепог понашања. У статуту клуба, поред осталих правила, налази се и ово: „Никога не сме да чуди што су наши чланови дужни да скину шешир чак и онда када разговарају с дамом преко телефона."

„НОЋ", рад Милорада Јовановића, Бања Лука, Улица Шибаловића 3 а

ОПЕТ ЗЛАТО ИЗ ОКЕАНА

Може ли се из океанске воде добити злато? Овај проблем одавно већ голица машту научника. Међутим, многобројни покушаји да се издвоје драгоцени метали и ретки елементи којима је морска и океанска вода толико богата, нису досад дали задовољавајуће резултате.

Недавно је немачки хемичар Ернст Бауер пронашао неку материју која може да акумулира злато. Он је, како тврди, из 100 литара океанске воде успео да издвоји 1,4 милионити део грама овог драгоценог метала. Бауер намерава да у најскоријој будућности предузме обимне експерименте непосредно у океану.

Са свих страна

● Шкотлањанин Финли Камерон је недавно једва успео да ишчупа јелена из канџи једнога орла. Отада јелен више не напушта свога спасиоца а постао је чак и велики пријатељ Финлијевих ловачких паса.

● Једна енглеска компанија пустила је пре извесног времена у продају пакетиће са смрзнутом рибом намењене исхрани мачака. Сваки пакетић има око 450 грама морске рибе

● Приликом сваког полетања једна америчка ваздухопловна компанија даје свим својим путницима по један фото-апарат. По доласку стјуардеса узима апарате а путницима оставља филмове.

Наши разговори

У овој рубрици дописиваћемо се с нашим читаоцима, давати извесна обавештења и одговоре, примати сугестије и тако даље.

ЗЕМЉА У КОЈОЈ ЈЕ РЕЧ „ХАЛО" НЕПОЗНАТА

— Како Јапанци, на пример, кажу „хало"? — пита нас један читалац.

Ево нашег одговора:

КАД СЕ на бројчанику окрене потребан број цифара да би се добио тражени број и кад се дигне слушалица прва реч која се чује јесте „хало". Разумеју је људи од Гренланда до Аустралије, од Сан Франциска до Индије, једном речју употребљава се на свим континентима. Једино се у Јапану уместо „хало" каже „моши-моши".

Уопште, у Јапану је другачији обичај при телефонирању него код пословног света других земаља. Као и у другим областима живота и овде су Јапанци сачували неке традиционалне навике своје надалеко чувене учтивости. Уместо пословности у разговорима телефоном постоји читав ритуал који произлази из јапанских правила о лепом понашању. Кад Јапанац позове неког телефоном, не каже најпре своје име, како је код нас уобичајено. Он прво поздрави саговорника са „моши-моши". После тога онај ко је позвао уљудно пита ко је на телефону.

После овог компликованог представљања било би нормално да се пређе на пословни део разговора. Али то није случај. За Јапанца би то било веома неуљудно. Пре тога он се надугачко захваљује за раније учињене услуге. И пошто свако у захваљивању жели да буде великодушнији од другог, уводни део у пословни разговор се одужи. После овог обостраног захваљивања прелази се на разговор о времену. Јапанци су овде потукли и Британце.

Правила о лепом понашању не окончавају тиме увод у пословни део разговора. Пре тога је потребно распитати се о здрављу саговорника. После тога се прелази на здравствени билтен свих ближих и даљих рођака док се тема не исцрпи. И тек после тога може да се пређе на пословни део разговора. Он се обавља узгред, као случајно.

Због ове традиције јапанске телефонске компаније имају велике потешкоће са својим претплатницима. Тешкоће не произлазе само из компликоване процедуре у разговорима већ и из великог броја телефонских разговора. Ако се може веровати статистикама Јапанци су веома говорљив народ. Само у једној години у Јапану је забележено 16 милијарди месних разговора што није мала цифра за 92 милиона Јапанаца. Због тога компаније не знају како да задовоље захтеве свих оних који траже телефон. Јапанци морају да чекају по две или три године да би добили телефонски прикључак, толико је велика потражња за телефонима. У Токију који броји 9 милиона становника има пола милиона телефонских претплатника. Број није тако велики, али је проблем у великом броју телефонских разговора.

Пошто не могу да задовоље велике захтеве, компаније су изабрале други пут. Оне су повисиле тарифу за прикључак. Да би ипак олакшале увођење телефона, оне су увеле претплату на телефон. Интересенти могу у месечним ратама да уплаћују ову своту, тако да за неколико година могу да очекују реализацију претплате.

КОНКУРС ЈЕ ЗАКЉУЧЕН

У 679. броју од 2. јануара 1965. године објавили смо конкурс за најбољи дечји цртеж. Последњи дан пријема био је 1. фебруар 1965. године. До тог дана стигло је неколико хиљада цртежа. Жири је одабрао најбоље и наградио их. Међутим, редакција нашег листа одлучила је да од преосталих цртежа изабере известан број и да до краја године у сваком броју објави неколико и награди их са по 1.500 динара.

Обавештавамо наше читаоце да они цртежи који су приспели после 1. фебруара 1965. године не долазе у обзир за објављивање и награђивање, па их молимо да нам их више не шаљу.

ШТА ВИ МИСЛИТЕ?

Молимо наше читаоце да нам одговоре на ова питања.

1. Како вам се свиђа наш лист, његов садржај и опрема?

2. Које вам се теме у нашем листу највише допадају?

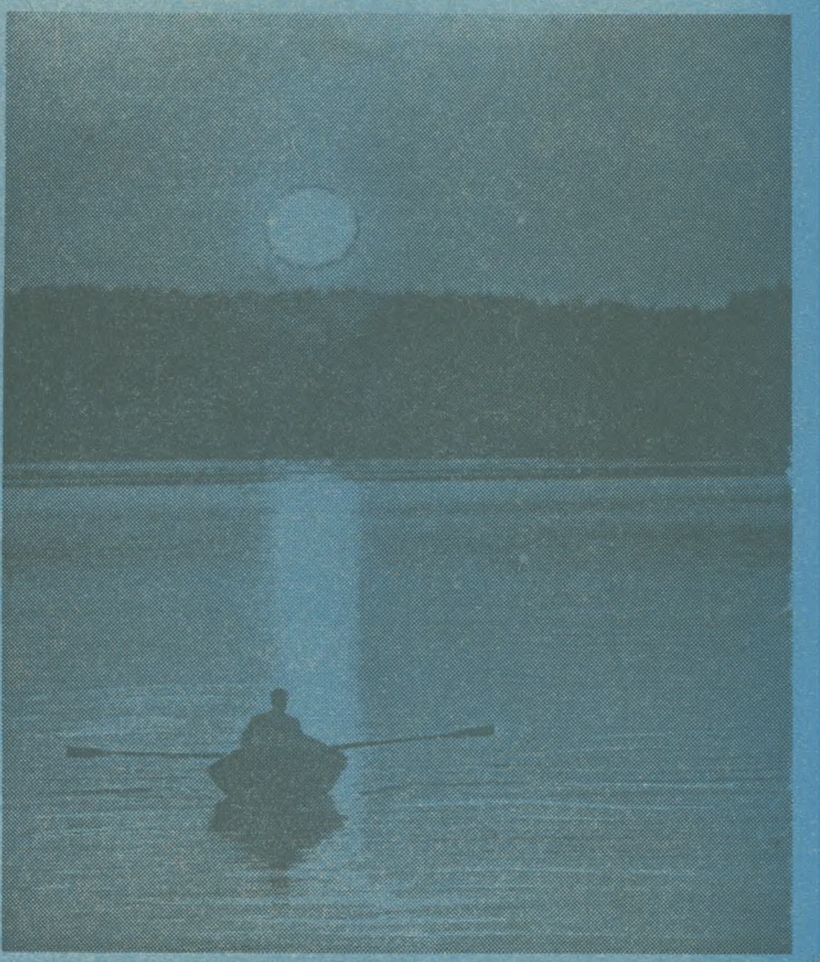
3. Какве бисте приче у сликама (стрипове) волели да објављујемо у нашем листу?

НАПОМЕНА: Пишите на адресу: Уредништво „Политикиног забавника", Београд, Цетињска улица број 1/IV.

Ако мраз оштети сетву неког земљорадника четири године узастопце, овај ће сејати по пети пут без роптања. То је „си-су", што значи упорност. Она је симбол борбе Финаца

★

Земља и вода, тишина и осмех:

ФИНСКА

У БЛИЗИНИ Хелсинкија, у пољу један млад човек, који је важио за глувонемог обрађивао је земљу са својим оцем. Одједном, раоник удари о стену и сломи се. Младић изусти страшну псовку. Запрепашћење оца било је огромно. „Како, зар ти ниси нем? Зашто досад никад ниси говорио? Син на то одговори: „Никад нисам имао прилике".

Тај младић био је Финац, а свет Финаца, то је свет тишине шума и језера. Оштра клима, неплодна земља, дуге зимске ноћи, — то је живот Финаца, стална борба против елементарних непогода. Ипак, ретко је који народ тако везан за своју земљу као Финци. Ако мраз оштети сетву неког земљорадника четири године узастопце, овај ће сејати по пети пут без роптања. То је „си-су", што значи упорност. Она је симбол борбе Финаца. На први поглед изгледа да је кључ финске среће у усамљености. Јако гостопримљив Финац ипак не воли друштво. Он гради своју кућу далеко од осталих, на врху неког брежуљка, поред језера, усред шуме, борећи се да буде сам. Прича се како је један сељак који се настанио на ушћу реке повикао угледавши у води ивер: „Ускоро ће бити немогућно да се човек креће... због суседа!"

Природна срећа

Финац воли тишину и мир, онда је срећан. Обожава сунце и кад се појави најмањи зрачак, он се зауставља, седа, окреће главу према свом „богу", затвара очи и заборавља 2160 сати дугих зимских ноћи. Како природа није нарочито наклоњена Финцима, они су се потрудили да сами себи олакшају и улепшају живот. И — успели су у томе. Финска је земља која има најмање неписмених, свега 0,3%. У колиби дрвосече, није ретко наћи полицу за књиге са домаћим писцима као и преводе Жида, Молијера, Виктора Ига, Камија, Хемингвеја. Поред 20.000 студената на универзитету, у институтима за раднике има 100.000 ученика свих годишта, који после рада иду на курсеве књижевности, права, књиговодства, физике...

Петнаест већих финских градова има своја издавачка предузећа која годишње издају преко 2.000 књига. Финска је једина земља на свету која слави своје писце истицањем застава. Пети фебруар и дванаести октобар су званични државни празници у част Рунеберга (1804—1877) националног песника и Кивиа (1835—1879).

У библиотеци финског књижевног удружења налази се 1,350.000 примерака књига. То је једна од најбогатијих збирки у свету. И фински фолклор је веома богат.

Медицина на фински начин

Страст свих Финаца је позориште. На територији Финске од 337.000 км² има 85 сталних позоришта и 5.000 аматерских трупа. Скоро сваки Финац је бар једном играо у неком позоришном комаду. Глумци преко лета приређују представе по забаченим селима. Можда дуге зиме објашњавају ову љубав према позоришту и литератури. Сан је сваког Финца да пре свега има свој дом. Дом који ће лепо наместити, у коме ће преко зиме угодно да се осећа са лулом у зубима и покривачем преко ногу да би слушао радио или гледао телевизију. На свака два становника долази по један радио апарат а телевизора има 300.000. У дане одмора суботом и недељом, велики број Финаца иде на скијање. Пешачење је после сауне и позоришта трећа страст Финаца.

Зими као и лети, Финац је пре свега спортиста. Од 1906. до 1960. године, Финци су на олимпијским играма освојили 98 златних медаља, 83 сребрне и 106 бронзаних. Сав умор од великих напора у спорту нестаће сутрадан захваљујући необичној медицини: сауни. „Тамо где алхохол и сауна нису успели, ништа не помаже", каже једна стара финска изрека. Више но лек, сауна је уживање, култ, па чак и етика.

Постоје сауне у многим земљама, али то је чисто финска институција као што је корида шпанска и џиу-џица — јапанска. У Финској их има преко 500.000. У сеоским насељима свака породица има своју сауну. Сауна је у Финској потреба без које људи сматрају да нема среће.

Најсиромашнија земља у Скандинавији, Финска је свакако најсрећније решила извесне проблеме. То је прва земља у Европи, која је женама дала право гласа. У Финској има 1300 жена на 1000 мушкараца. Оне раде по фабрикама, возе тракторе у привреди има преко 40% жена. Оне држе 90% апотека, 85% зубарских ординација, 44% хемијских лабораторија, 24% их је с лекарским дипломама, 88% раде у угоститељству и 99% у фризерским салонима. Девет жена од десет су запослене. Становници Финске ступају у брак: мушкарци око 25 а жене око 21 године.

Иако су порези високи а станови скупи, Финац се никада не жали. Он увек успе да нађе најбоље решење. Уколико странац иде више ка северу, све му више падају у очи срећа и радост живота Финаца. Земља и вода: око 60.000 језера, преко 400.000 острва. Мир и осмех.

Кад човек стигне „сасвим горе" у земљу Лапонаца, изненади га то што свака породица има седморо или осморо деце. Њихов начин живота добро илуструје овај дијалог:

— Шта радите за време бескрајних летњих дана кад сунце уопште не залази?

— Идем у риболов, играм се са децом, одговара он.

— А за време бескрајних зимских ноћи?

— Онда не идем у риболов.

Финска у цифрама

После Исланда, Финска је најсевернија земља на свету. Трећина њеног пространства налази се у поларном кругу.

Површина: 337.000 квадратних километара од којих 9% покривено са 60.000 језера. Највећа дужина: 1160 километара. Највећа ширина: 540 километара. Дужина обале: 1100 километара. Граница са Шведском 536 километара, са Норвешком 729, са СССР 1269 километара.

Становништво: 4,490.000 (попис од 1962. године). Главни град: Хелсинки (468.000 становника). Остали градови: Тампере (120.000 становника), Турку (125.000 становника), Лати (67.000 становника), Улу (58.000 становника) итд.

Клима: утицај Голфске струје. Температуре: јул 13 до 17 степени, највиша 30. Ка поларном центру (70 степени северне ширине) ноћ зими траје непрекидно 51 дан, а дан лети 73 дана.

Структура становништва: пољопривреда 41,5 одсто, привреда 42%, остале професије 16,3%.

Речи среће

Од ових речи праве се углавном породична имена:

Јарви — језеро.
Јоки — река
Вара — долина
Калио — стена
Коски — брзаци
Кула — село
Лена — тврђава, дворац
Кату — улица
Тало — кућа
Кирко — црква
Киви — камен
Суванто — баре
Салми — мореуз
Метса — шума
Луми — снег

СТРАСТ ЗА ШИБИЦАМА

Шпанац Сантијаго Гвито је страстан сакупљач кутија од шибица. За 60 година он је успео да сакупи 40.000 различитих кутија. За ову колекцију нуђено му је милион пезета, али он је одбио, јер каже да „без њих не би могао да живи". У његовој колекцији најстарија кутија шибица је израђена у Валенцији 1860. године а најлепши примерци су из Јапана и Мексика.

ДЕЦА — СВЕТСКИ РЕКОРДЕРИ

МНОГА деца широм света од раног јутра излазе на улицу и започињу своју свакодневну игру. То траје док не падне мрак и сваког дана се понавља. Зар све то не подсећа на напоран тренинг спортиста, који се одвија без надзора стручњака. Све је некако спонтано, и рекло би се, нико томе не придаје већу пажњу. Али, најпре у Аустралији, а нешто доцније и у Америци, стручњаци су се озбиљније позабавили овим питањем. Додуше, то је досад учињено само у пливању, и клизању где се сваке године појављују нови и то врло млади и даровити спортисти.

Пре неколико година брат и сестра Илза и Јон Конрадс задивили су свет новим светским рекордима у пливању. Захваљујући њима у то време Аустралија је била у центру спортских збивања у свету. Брат и сестра Конрадс имали су једанаест година, била су то прва деца — светски рекордери. То је у оно време била велика спортска сензација, али већ прошле године у Токију успеси младих пливача схваћени су као нешто што је дошло као нормалан развитак после дуже активности и систематских припрема америчких пливача и пливачица. Четрнаестогодишња Студерова била је надомак златне медаље у трци на сто метара слободним стилом. И у другим дисциплинама тријумфовали су многи млади пливачи и пливачице.

Како то да су деца данас бољи пливачи од одраслих?

Да би се колико-толико добио тачан одговор изнећемо у најкраћим цртама податке о томе како се Илза Конрадс у својој десетој години припремала за пливачка такмичења и обарање светских рекорда. Тек после овога може се добити права слика о томе колико су били оптерећени ови млади пливачи, или боље речено деца. Боље пустимо да Илза Конрадс о томе прича сама.

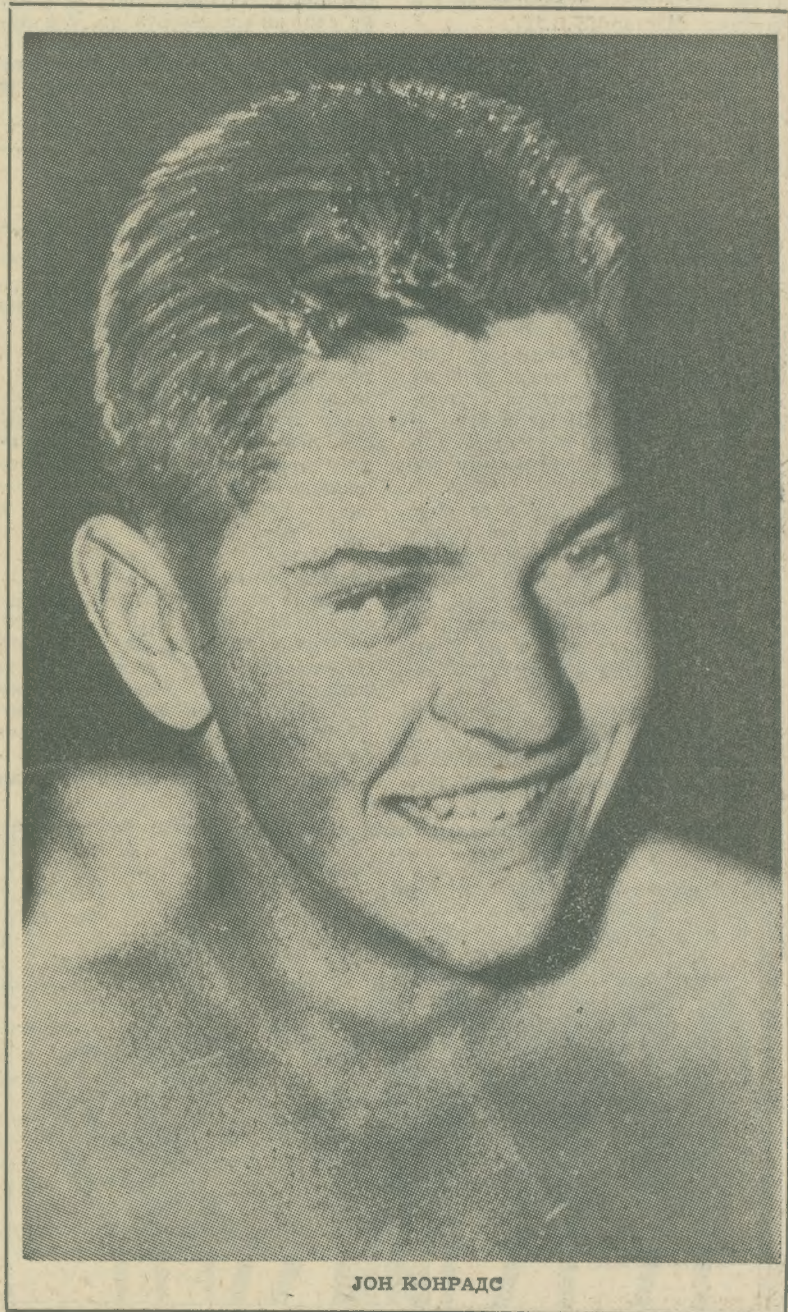
„Била сам дете, имала сам десет година. Пливала сам као и сви одрасли. Тренирала сам пет пута недељно и два пута на дан. Сваког дана одлазила сам ујутру и по подне на пливање. Ујутру сам се најпре загревала пливајући око 350 метара. После тога сам изводила читаву серију брзих спринтова. Најпре сам пливала 32 пута по 50 метара правећи размак од само десет секунди иза сваког спринта. После тога сам препливала 800 метара са уздигнутим рукама, радећи само ногама. За то време сам држала таблу од плуте или дрвета.

После тога сам опет пливала 20 пута по 100 метара са 30 до 40 секунди паузе између сваких 100 метара. Пливала сам врло брзо, нисам се много умарала па сам после тога препливала осам пута по 200 метара радећи само рукама. Понекипут сам додала десет пута по 50 краћих спринтова, врло снажно, излазила сам из базена корачала 50 метара, поново скакала у њега и понављала исту дужину у спринту.

После подне сам се поново појављивала у базену. Обично сам долазила после школе. Тренирала сам један сат или чак сат и по. Поново су на реду биле разне деонице. Најпре сам пливала 400 метара да бих се загрејала, после тога сам пливала осам пута 400 метара с једним минутом паузе између сваке деонице, или, 16 пута по 200 метара с једним до два минута одмора. Пливала сам истим темпом и настојала да увежбам што бољи ритам јер је то у ствари била брзина којом сам се кретала на такмичења.

Поред свих ових деоница радила сам много гимнастику, увежбавала технику пливања, а нарочиту пажњу посвећивала сам раду руку. Велику пажњу посвећивала сам и дисању. Код пливања је веома важно да се при окретању главе не окреће тело јер би то реметило читаву акцију и ритам. Тело мора да буде што мирније и водоравно положено над водом."

Ето, тако је изгледао тренинг Илзе Конрадс, десетогодишње девојчице када се припремала за напорна пливачка такмичења. То је било пре седам година. У међувремену су и Американци почели да спроводе систем напорних тренинга с децом. Већ у Токију постигли су велике успехе. Само, сад се поставља питање да ли ће стручњаци ускоро проникнути у тајне тренинга других спортских грана и од најраније младости припремати будуће светске рекордере: у атлетици, или у некој другој спортској грани.

ЈОН КОНРАДС

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

Дезертер из Корнвола

ЖАНДАРМ из села Стајтиенс у јужном Корнволу појавио се на усамљеном имању „Вентон Бенда“ породице Рове и донео осамнаестогодишњем сину Вилијему позив за војску.

— Нећу да идем — кукао је син. — Ја још никад нисам био међу људима.

Мајка му је одобравала, али је отац наредио:

— Дужност је дужност. Мораш ићи, кукавицо!

И Вилијем је отишао. Било је то у септембру 1917. године.

После недељу дана нашао га је млађи брат, полумртвог од глади, у гомили сена у амбару. Мајка је загрлила сина који се вратио кући. Међутим, отац му је дао 500 фунти стерлинга и рекао:

— Ево, ово је твој део наследства, дезертеру. Сместа да си напустио имање. Не желим да ми срамотиш име и дом.

Вилијем је послушао и нестао без опроштаја. После три седмице стигао је на фарму званичан извештај да је Вилијем ухапшен и да је послан на два месеца у кажњенички логор на острву Вајту. После четири седмице Вилијем се нашао на родитељском прагу сав у сузама:

— Нисам могао да издржим. Било је ужасно...

Сакрили су га опет у амбар, испод сламе.

После једне непреспаване ноћи, мајка је однела победу над осталим укућанима. Одлучено је да Вилијем остане код куће. Оба млађа брата морала су се заклети да га никад неће напустити. Из ноћи у ноћ мајка га је тешила у мрачном амбару. Отац није с њим проговарао ни речи. Дошао је мир, али не и амнестија за дезертере.

— Послаће те у војску или ће те стрељати — јадиковала је мајка када се добровољни затвореник жалио да више не може да издржи у мраку, међу пацовима, без икаквог посла.

Отада је Вилијем проводио дан закључан у једној собици. Ноћу је радио на њиви а један од браће чувао га је с пушком у руци. Када би ко запитао за Вилијема, укућани би слегли раменима. Нестао је...

Избио је и други светски рат а Вилијем, сада већ четрдесетогодишњак, остао је у свом кућном затвору. После очеве смрти, забринута удовица купила је ново имање у близини Константина јер је тамо, у шумовитом пределу, у случају потребе, лакше могла да сакрије свога сина. Скривеног испод џакова, пребацила га је ноћу на ново имање.

Један од млађих синова оженио се у међувремену, а други је умро. Стара удовица имала је сада још само свог изнад свега вољеног првенца. Он јој је био једина помоћ и једина утеха.

— Ко ти обрађује имање? — желели су да знају сељаци из околине.

— Ја сам вештица. Нечастиви ми помаже — тобож у шали одговарала је мршава неприступачна старица, која је заиста личила на вештицу из прича.

Када је лежала на самртној постељи ожењени син морао је да понови заклетву дату први пут 39 година пре тога коју ниједном није прекршио. Тада је старица мирно склопила очи. Било је то 1956. године.

После неколико седмица објављена је амнестија за све разне дезертере. Вилијем је сад био слободан. Као против воље, напустио је своје скровиште. Суседима су га представили као старог породичног пријатеља који ће убудуће водити имање. Али, Вилијем је толико био навикао на свој начин живота да је и даље ноћу радио, а дању спавао. Боље је видео у мраку но на дневној светлости. Свет око њега као да није постојао. Када би ипак понекад отишао до села, с њим нико није говорио, А он сам свима се склањао с пута, нарочито женама.

И поново се на имању појавио жандарм. Два млада радника, која су помагала остарелом Вилијему, убили су га и опљачкали му уштеђени новац. Тек на њиховом суђењу Енглези су дознали за дугогодишње добровољно тамновање и ропски рад свог земљака. Убице су признале дело и биле су осуђене на смрт.

Измишљено или истинито?

Свет око нас пун је невероватних ствари, појава и догађаја. Често не знамо да ли је неки случај истинит или измишљен — толико нам изгледа невероватан, апсурдан. Истина понекад звучи као измишљотина; измишљена прича, напротив, учини нам се истинита. Наш лист почиње да објављује серију која се састоји од истинитих и измишљених догађаја. Наиме, увек ћемо напоредо донети један стварни догађај и један измишљен. Ви треба да одгонетнете какав је који. Да бисте у томе успели треба само мало логичког размишљања. За оне којима то не пође за руком, одговор дајемо у идућем броју на 15. страни.

Гостионица маски

ПОСЛЕ једночасовне вожње аутобусом од Лас Палмаса, на острву Мајорки, према југу, стиже се до једне забачене али пријатне гостионице у чијој се близини налази лепа плажа која се лети шарени од ведрих сунцобрана и кабина. Шофери аутобуса с јужњачком темпераментношћу препоручују гостионицу својим путницима.

Посета се исплати јер се овде може видети једна заиста јединствена — да је тако назовемо — атракција. Било где да гост стоји, било на ком месту да седи, било шта да зажели или поручи — увек ће се пред њим наћи једна иста особа. Бар човеку тако изгледа.

Међутим, убрзо ће сваки иоле пажљивији посетилац открили да то није увек једна иста особа, већ да гостионицу воде и у њој служе неколико чланова једне исте породице. Све те личности толико запањујуће личе једна на другу — по типу, начину одевања, језику и покретима, да чак и професионални зналац веома брзо одустаје од покушаја да међу њима открије неку разлику. Не само што и мушкарци и жене имају исте фризуре — косе подшишане као што се данас могу видети на битлсима — већ се и разлике у годинама брижљиво крију дебелим слојем вешто нанесене шминке.

Чак је и енглески приватни детектив Балкар Спонти — Ларсен, за кога се прича да је једини Европљанин који одмах може да разликује лица Ескима, изјавио једном да не би смео ни да покуша да погађа ко је ко у необичној крчми.

Ова „страст“ за потпуном сличношћу није у почетку била вешто смишљена реклама којој је циљ да привуче што већи број туриста. За време бурних година шпанског грађанског рата, као и пре и у току другог светског рата, ова гостионица била је прави „залив наде“, најсигурније склониште у овом делу Европе. Многе личности које су, не само из политичких разлога, морале да „нестану“, овде су нашле уточиште. У „кућу истих лица“ могло се доспети само уз препоруку једног адвоката из Мадрида.

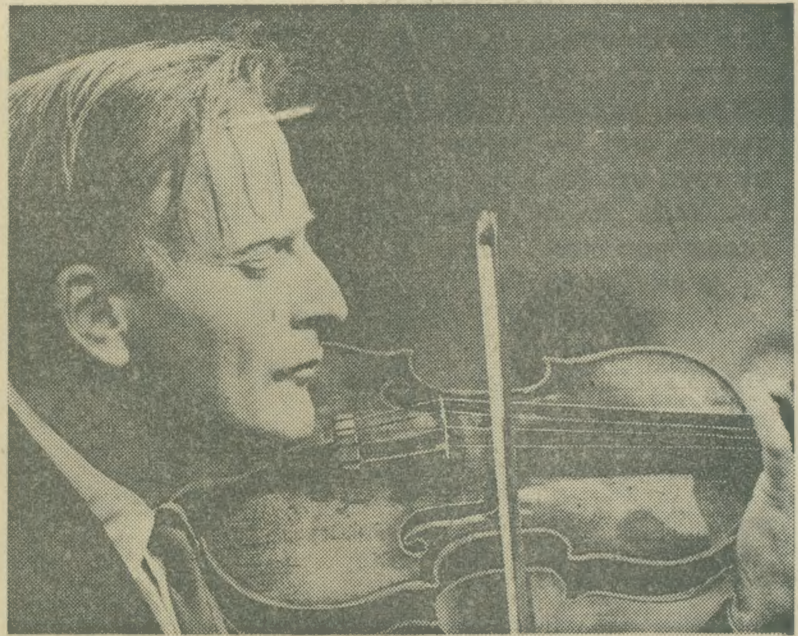
Ту је „служила“ као келнерица кћерка велике трагеткиње Саре Бернар коју је јурила полиција из четири земље због тога што је париској издавачкој кући „Ашет“ продала за три милиона долара збирку од 280 љубавних писама, тобож наслеђених од мајке, из пера Александра Диме, Балзака и Мопасана, мада је знала да су у питању фалсификати. На тај начин је кћерка Саре Бернар избегла хапшење и суђење, а у „гостионици маски“ остала је све док један поштовалац њене преминуле мајке није издавачима надокнадио штету.

Ту је као келнер „радио“ и један познати писац који је побегао из Немачке од нациста: дању је припремао за госте јастоге, а ноћу је писао. Ове године у њујоршком издању „Нови свет“, биће објављена књига његових успомена. У поглављу под насловом „Гостионица маски“ он прича своје доживљаје на Мајорки.

Сви који су морали да потраже уточиште у овој гостионици са захвалношћу се сећају „залива наде“.

Данас иста лица свих намештеника у гостионици служе само као духовит рекламни трик...

Једна оригинална академија...

У УЛИЦИ Тераса принца од Велса, у Лондону, недавно је отворена једна оригинална академија: Музичка академија Јехуди Мењухина. У овој академији студираће музику изузетно талентовани ученици, који ће поред музичког инструмента, који буду сами одабрали, имати и нормалну школску наставу.

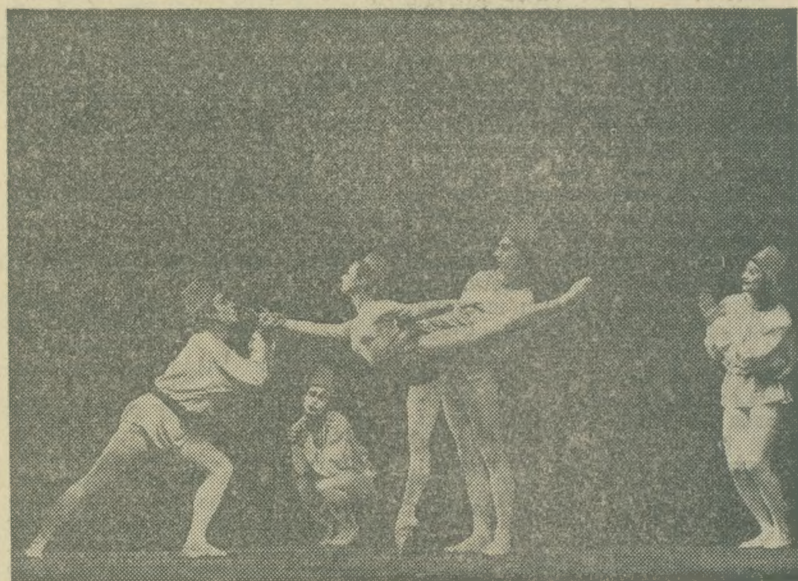
У плану је предвиђено да академија буде мешовита: за девојчице и дечаке, и без икаквих ограничења у погледу расе или националности. Данас академију похађа 25 ученика, а њен директор је Марсел Газел, познати пијаниста.

Пре уписа у школу деца полажу пријемни испит. Школа има десет професора, укључујући и Јехуди Мењухина. Оснивање ове академије је у ствари његова замисао.

— Одувек је био мој сан, рекао је Мењухин, да створим једну такву школу где би одабрани ученици могли да уче и вежбају у исто време. Ми живимо у времену које даје све више и више музички обдарене деце, а стање музичке наставе је такво да врло мали број од њих постану активни музичари. Моја идеја је да ово исправим и повратим равнотежу, којом би се обезбедио прилив младих снага у свакој области музичке уметности: било да је то оркестарска или камерна, соло извођење или наставни музички кадар.

Подршка коју сам добио била је изван сваког очекивања. Удружење за уметничко образовање одмах ми је понудило пуну сарадњу. Велики музички колеџи сматрају да је за младе музичаре веома важно да од малих ногу буду у додиру са музиком и под надзором добрих професора, а да је једна оваква установа као што је ова музичка академија право решење.

Ко су професори музике у овој школи? Сваки од њих је довољно познат да би и само име било довољно да испуни музичку салу љубитељима музике. Није довољно да се истиче какво је осећање оних срећних ученика којима музику предаје лично Јехуди Мењухин.

БАЛЕТСКИ КОМАД „ОНА И МУШКАРЦИ“ У ИЗВОЂЕЊУ ЧЛАНОВА БАЛЕТА ВЕСТЕРН ТЕАТРА ИЗ ЛОНДОНА, НА МУЗИКУ ЈОЗЕФА И ЈОХАНА ШТРАУСА. СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ОВО ПРВИ ПОКУШАЈ У СВЕТУ ДА СЕ БАЛЕТ ПРИКАЖЕ У ОКРУГЛОМ ГЛЕДАЛИШТУ

НОВИНА У БАЛЕТУ...

ПРСТЕНАСТО гледалиште је пре извесног времена прихваћено у Енглеској као занимљиво решење не само за драмске комаде из доба Јелисавете I (доба у коме је живео Шекспир) који су и писани за овакво извођење, већ и за савремене комаде. У прстенастом гледалишту публика је смештена у круг око позорнице.

Оваква позорница има нарочиту предност за приказивање балета. Ово је вероватно први покушај да се балету пружи апсолутна могућност за извођење. Мада је за балетске играче, који углавном зависе од светлосних ефеката, теже него за драмске глумце да се прилагоде овој новини, неки балетски комади ће бити много успешније изведени. Разуме се да сви балетски комади неће бити приказани на оваквој позорници.

Од свих балетских комада највише је поздрављен комад „Соната за троје“, којим се евоцира сећање на Сартров комад „Иза затворених врата“. Балет и комад су необично емоционални. Користећи три столице као једини декор играчи Питер Казалет Дона-Деј Вашингтон и Елена Макдоналд створили су од почетка атмосферу потребну да заинтересује гледаоце.

Сунчани сат који пуца

Сунчани сат је један од најстаријих инструмената. Употребљава се од памтивека. Међутим, пре неколико векова неки вешти проналазачи су успели да изграде такве сатове који су се могли не само видети већ и чути у подне. Уместо косог зупца који је својом сенком означавао подне стављено је сочиво иза којег се налазио барут. Кад би зраци сунца тачно у подне продирали кроз сочиво, сочиво је палило барут и топ је пуцао означавајући тако да је подне. Око 1780. године један париски свештеник коме је сметала ларма „подневног топа“ пронашао је сат у коме је сочиво покретало звоно које је звонило тачно у подне.

РАТНИ ТРИКОВИ

који су помогли савезничко искрцавање у Нормандији

Захваљујући сјајним триковима савезничке обавештајне службе Немци су били потпуно обманути о месту искрцавања. То је одлучило исход инвазије и спасло стотине хиљада савезничких војника.

САМО 58 часова пре искрцавања савезника у Нормандији Хитлер је имао састанак са својим шефовима обавештајне служ бе. „Према вашим извештајима Американци се припремају за искрцавање у Холандији, на југу Француске и код Калеа. Па то искрцавање није дечија игра! У питању је најмање пола милиона војника. Ви сте или комплетни идиоти или издајници које треба стрељати. Где да концентришем главне снаге? Где?"

Целу ту збрку код Немаца изазвали су вешто изведени трикови којима су нацисти насели и који су приковали најмање пола милиона немачких војника на горе споменутим местима док су се савезници искрцавали у Нормандији.

Савезници су знали да је Даблин један од центара немачке обавештајне службе: налазио се на неутралном терену а уз то је врло близу Британије, главне савезничке базе за искрцавање. Почетком маја 1944. године један млади амерички официр прешао је у Даблин који је био познат по добром пићу и лепим девојкама, да се мало проведе. Бармену, који је био немачки агент, није било тешко да по акценту препозна Американца па је одмах позвао једну лепу „Данкињу" избеглицу да му прави друштво. Разуме се и Данкиња је била нацистички агент па је учинила све што је знала да заведе младог официра, што није био баш тако тежак подухват. Одвела га је у свој стан и добро напила. Американац јој је обећао да ће јој ускоро донети лепе холандске ципеле.

Чим је напустио стан ове „Данкиње" Американац, који је у ствари био члан обавештајне службе, вратио се у своју канцеларију и слушао извештај који је немачка амбасада слала под „хитно" у Берлин. Удица је била бачена.

Савезничке радио-станице почеле су затим да позивају групе отпора у Холандији — које у ствари нису ни постојале — да буду спремне да помогну савезничко искрцавање. Разуме се да су све вести биле шифроване, али савезничка обавештајна служба је знала да Немци знају већ за те шифре.

Међутим, савезници су знали да Немци нису толико наивни да потпуно загризу удицу без опипљивих доказа. Онда се догодило нешто што је уклонило сваку сумњу код Немаца.

Један капетан енглеске обавештајне службе приметио је у Лондону лепу девојку за коју је сигурно знао да припада најопаснијој групи немачких шпијуна која се шаље тамо где се нешто важно очекује. Та девојка је била у северној Африци пред савезничко искрцавање и вероватно је и у Лондону била с истим задатком тј. да открије време и место савезничког искрцавања у Европи.

Британском капетану није било тешко да се упозна с овом лепом Холанђанком, како се она представила, и да је заврбује да ради за ствар савезника. Разуме се да је она то с одушевљењем прихватила. Једне ноћи када је био дежуран капетан ју је „прокријумчарио" у своју канцеларију где је приступ био најстроже забрањен. Ту је она остала и да спава а кад је он „чврсто спавао" успела је да му украде кључ од сефа и узме отисак у воску. Ујутру капетан, који „није ништа приметио" отпратио ју је ван зграде и позвао да га посети идући пут кад буде дежуран.

Идући пут девојка је била тачна и јако расположена. Тражила је да пије и неприметно сипала неко средство за успављивање у пиће капетана. Када је капетан био готов она је отворила сеф, снимила сва важна документа лично потписана од самог Ајзенхауера, неприметно се изгубила из зграде, отишла на обалу где ју је чекала подморница и лично понела извештај у Немачку. Извештај о детаљима савезничког искрцавања у Холандији стигао је само недељу дана пре стварног искрцавања у Нормандији.

За Немце више није било никакве сумње. Само, они нису знали да је све то било намештено тако да девојка узме лажна документа која су била специјално израђена за њу.

Мада више није било потребно убеђивати Немце о искрцавању у Холандији још један случај, који је у почетку представљао пораз савезничке службе, искоришћен је одлично.

Један савезнички агент спустио се у Холандију где је пао у руке гестаповаца. Да би избегао мучење он је „пристао" да ради за њих. Пази, Боби, рекао му је један гестаповац, ако само покушаш да нас насамариш, убићу те као пса. А сада куцај ово што ти будем говорио. „Све је у најбољем реду. Локални покрет отпора треба 200 килограма пластичног експлозива и 70 аутомата томсон, са муницијом. Из Лондона је одмах одговорено: „Разумели смо. Шаљемо у суботу у ноћ. Какво је време за летење?" „Ђаволски слабо, одговорио је Боби, али ће се побољшати".

Реч „ђаволски" била је знак да је агент пао у руке Гестапоа. Савезници су одмах све предузели да то искористе. Слали су све што су Немци тражили а са „шифрама" су обавештавали Бобија да јави члановима покрета отпора у Холандији како ће им се ускоро придружити многи пријатељи.

Захваљујући овом трику Немци су одмах пребацили у Холандију 719. дивизију и 19. оклопну дивизију које су се пре тога налазиле у Нормандији на сектору на коме су се савезници искрцали.

Када је обезбедила „искрцавање у Холандији", обавештајна служба је предузела да организује и искрцавање у јужној Француској. Требало је на сваки начин тамо задржати најбоље немачке дивизије а нарочито дивизију „Херман Геринг". Ево како су савезници то успели да спроведу у дело.

Од свих савезничких генерала Хитлер и Ромел највише су мрзели Монтгомерија и чекали само тренутак да му се освете због пораза у Африци. Једног дана у мају 1944. „Монти" је напустио Британију уз јаку пратњу ловаца и спустио се у Гибралтару где су га чекали енглески високи војни функционери. Разуме се то није остала тајна за Немце. Хитлер и Ромел веровали су да је он дошао тамо због искрцавања у јужној Француској и зато су наредили да све снаге буду у највећој приправности. Седам најбољих немачких дивизија чекало је искрцавање на југу Француске чак и пошто су савезници почели са искрцавањем у Нормандији верујући да је у питању само демонстрација.

У ствари Монтгомери уопште није био у Гибралтару. Место њега спустио се тамо један капетан који је тако личио на Монтгомерија да чак ни савезнички службеници нису могли да примете разлику.

Да би још више уверили Немце о свом искрцавању на југу Француске, савезничка обавештајна служба је наредила својим људима у неутралној Швајцарској, која је такође била пуна немачких шпијуна, да покупују „неприметно" све мапе јужне Француске. Немачким шпијунима то није промакло и ускоро су извештаји о новом месту искрцавања почели да стижу у Берлин.

Међутим, највећи број немачких официра веровао је да ће се прво искрцавање извршити код Калеа где је канал Ламанш био најужи. Савезници су предузели разне мере да их у то убеде.

Почели су са бомбардовањем што није био никакав губитак муниције јер су се на том простору налазили ФАУ-1. Затим су слате мање групе командоса да испитују обалу и утврђења. Током ноћи спуштене су многе једрилице које су носиле материјал покрету отпора. Да би то спречили Немци су наредили да се по ливадама побију гвоздени коци који ће онемогућити спуштање једрилица и евентуално авиона.

Да би поткрепили своју намеру о искрцавању ваздушним путем, савезници су начичкали много поља с друге стране канала, у Енглеској, једрилицама и другом опремом. То, разуме се, није промакло немачким агентима и извиђачким авионима и одмах затим Немци су почели да шаљу своје бомбардере Међутим, све су те једрилице биле од гуме али тако добро израђене да их је било немогуће разликовати од правих. Немци су узалуд трошили муницију и ангажовали авионе.

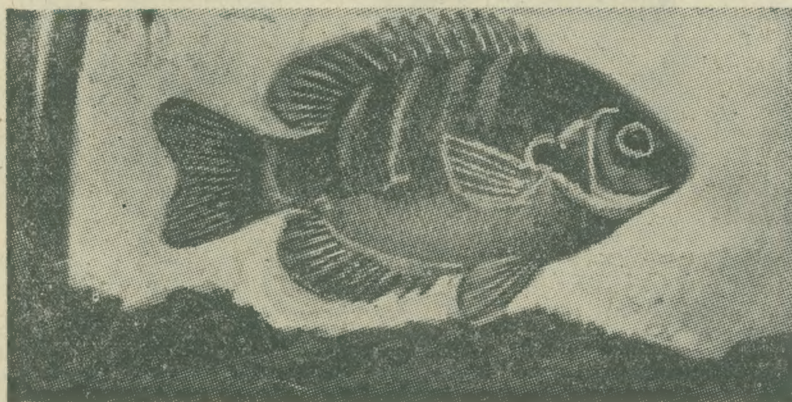
Али, савезници су знали да Немци неће насести једрилицама без тенкова. Тако су другом половином маја почели да ничу савезнички тенкови као печурке. И то су били гумени тенкови које је било немогуће разликовати од правих на даљини већој од сто метара. Да би још сигурније заварали немачке извиђачке авионе, нарочите машине су биле избраздале сав терен око тенкова као да је туда прошло стотину тенкова. Немци су и тенкове бомбардовали из ноћи у ноћ уз огромне губитке муниције.

Међутим, да би све то што више личило на инвазију требало је припремити и бродове за пренос тенкова. И тако су из ноћи у ноћ почели да пристижу многи, разуме се лажни бродови за пренос тенкова. Немци су и њих почели да бомбардују авионима, борбеним чамцима и подморницама, опет уз велике губитке муниције.

Искрцавање код Калеа требало је да потврди и неки познати немачки шпијун. Аташе за штампу једне неутралне земље добро је продавао своје извештаје Немцима. Његови извештаји су увек долазили из поузданих извора. Лепи аташе је добијао своје информације преко жена и зато му је подметнута врло лепа „секретарица" једног ваздухопловног маршала. Једне вечери лепа секретарица је дозволила аташеу да дође до ње у канцеларију да би је повео на вечеру. Она је била јако „заузета" куцањем једног хитног извештаја. Док је она стављала руж аташе је успео да преко њеног рамена летимично прочита извештај у коме се говорило о распореду авијације приликом искрцавања код Калеа.

Савезнички авиони са специјално опремљеним апаратима за ометање радара почели су да лете изнад Француске и да ометају немачке радаре и друге апарате. Немци су успели да ухвате један поверљив извештај опет лажан, о концентрацији 2.000 бомбардера за напад код Калеа. Захваљујући том извештају 170 „месершмита" није узело учешћа у првим данима искрцавања савезника, јер су очекивали савезничке бомбардере код Калеа.

Војни историчари слажу се да би Немци сигурно одбили савезнике да нису насели овим триковима а то би поред неуспеха стало савезнике још неколико стотина хиљада војника више.

СУНЧАНИЦА

риба која је побегла из акваријума

У НАШИМ слатким водама живи преко 160 врста риба, које нису све домаће. Шест њих је насељено у наше воде са стране и и то из Северне Америке. Четири су насељене из економских разлога. То су три рибе из племените породице пастрмки (калифорнијска или ружичаста пастрмка, канадска пастрмка или барјактарица и најлепша међу њима златовчица), затим мали рођак нашег сома: амерички патуљасти сомчић. Пети досељеник из Америке је рибица гамбузија. Она је на много места посебно у Македонији и Далмацији насељена као утамањивач маларичног комарца, дакле из здравствених разлога. А шеста риба уопште и није насељена, него је једноставно побегла из акваријума и раширила се скоро по целој Европи, то је сунчаница, или како је наши риболовци зову: морски караш.

Сунчаница је ситна риба не већа од длана. Одора јој је врло лепа: основна јој је боја сивозелена са плавичастим, наранџастим и златним преливима. Тело јој је посуто црвенкастим, црним и златнобронзаним пегама и тамним шарама у попречним пругама. На продужетку шкржног поклопца има црну пегу, по којој ћемо је увек лако познати. Код мужјака је та пега појачана светлоцрвеном, а код женке наранџастом бојом. Због живих лепих боја у Америци су јој дали име риба сунца, сунчаница, у ствари сунчица па, су тај назив усвојили и наши ихтиолози — рибарски стручњаци. Французи су јој дали име: дугин гргеч. Они су у праву, јер сунчаница спада у велику породицу америчких гргеча, иако по облику тела личи на караше.

Као украсна рибица сунчаница је 1877. године насељена у језерца Версајског парка у Паризу. Пуштено је свега неколико примерака, али се сунчаница брзо размножила. Свидела се акваристима и они су је пренели у Италију и Немачку. Како је тражња била велика, то су је почели гајити и продавати навелико за акваријуме и паркове. Тако се проширила по целој Европи.

Код нас је године 1910. насељена у нашичким рибњацима у Славонији, али не као украсна рибица, него да као велики прождрљивац тамани икру и млађ „рибљег корова", тј. других штетних риба у шаранским рибњацима. Она та очекивања није испунила, јер се толико намножила да је и сама постала „рибљи коров". За време поплава побегла је из рибњака и раширила се по Подравини. Одавде је прешла у Подунавље и Дунавом чак до Црног мора. Године 1947. већ су је ловили у стајаћим водама делте Дунава. И тамо су јој, због њене лепоте дали име царић, тј. мали цар.

И не само то. Године 1937, приликом пресељавања штука, пренета је непажњом у понорницу Лику (која спада у јадрански слив), а 1948. приликом пресељавања шарана из Ечке, опет непажњом, доспела је у Вранско језеро код Биограда на мору, где се толико намножила да сада не могу да је искорене.

Сунчаница воли мирније, дубље и довољно топле воде, у којима има воденог биља и трске. Ту ћете је наћи у повећим јатима. Лакомо иде на удицу па је обично први плен риболоваца-почетника. Универзални мамац за сунчаницу је обична глиста. Како је лакома и невешт риболовац за кратко време може, тамо где је има много да улови доручак. Обично се задржава у друштву бодорки, црвенперки и караша, па је наши риболовци и рибари, иако погрешно, зову морски караш, мада ни с морем ни с карашима нема никакве везе.

ПАПАГАЈИ
најпаметније птице

СВИ они који се баве проучавањем живота птица једнодушног су мишљења да су најпаметније птице — папагаји. Не само зато што лако науче да говоре, него и уопште по својој интелигенцији. Иако сам назив „папагај“ значи „брљивко“ већ стари Грци дали су овој паметној птици почасно име једног од седам грчких мудраца, Питакоса. Отац природних наука Аристотел зове их „птице са човечјим језиком“.

У Европу су прве папагаје донели војници Александра Великог после познатог похода у Индију. Из Грчке папагај је доспео у Рим. Ту су ове егзотичне птице ушле у велику моду. Сматрало се отмено имати папагаје у кући. Држани су у златним кавезима, имали су посебне учитеље. „Учени“ папагај плаћан је скупље него један роб. Песник Овидије написао је оду поводом смрти папагаја своје љубавнице Корине, а строги Катон, корећи Римљане због луксуза, пребацује им држање папагаја.

Има папагаја који су ушли у историју. У IX. веку наше ере тадашњи византијски цар, пореклом македонски сељак, наљутио се на свог сина Лава, затворио га и забранио да се његово име спомиње. Несрећном младићу по тадашњим свирепим обичајима претила је смрт. На једном великом скупу највиших достојанственика требало је донети одлуку ко ће наследити престо. Нико се није усудио да спомене име владаревог сина. Наједном, у највећој тишини неко повика: „Лав, Лав, Лав“. То је био папагај царевог сина. Празноверни отац страшно се уплаши видећи у томе прст Божји. Одмах је наредио да се Лав пусти на слободу и прогласио га својим наследником. Он је, после очеве смрти, постао цар, познат у историји под именом Лав IV Филозоф. Он је средио и допунио кодекс римског права који је постао темељ правне науке уопште.

Папагаји су учествовали и у откривању Америке. Прве птице које су угледали Колумбови морнари били су папагаји. Према њиховом лету усмерио је Колумбо пловидбу својих бродова и открио нови континент.

Први папагаји који су стизали у Европу нису били на добром гласу: псовали су и волели да пију. То није ни чудо, јер су им први учитељи били морнари.

И друге неке птице, као чавке, чворци и сојке, умеју да изговарају речи људскога говора. Али то је само аутоматско понављање гласова и шумова. Сасвим је други случај код папагаја. Небројене су, често готово невероватне приче, о говорним способностима папагаја и о њиховој интелигенцији уопште. Тако је један амстердамски трговац имао папагаја који му је увече доносио капу за спавање, а ујутру, кад је требало да устане — папуче. И не само то. Тај исти папагај је дежурао у радњи и кад би ко наишао, дозивао је господара речима: „Газда, муштерија!“

Неки свештеник из Салцбурга имао је опет папагаја који је живео у завади са псом који је био на њега љубоморан због газдине наклоности. Пас би искористио сваку прилику да стане пред кавез и лаје на папагаја. Овај је одговарао истом мером. Лако је замислити галаму која би тада настајала. Ипак, папагај је успео да надмудри пса. Кад је видео да не помаже његово крештање, викнуо је једнога дана псу љутитим гласом газде: „Марш на место! Лези!“ Пас, запањен и изненађен, повукао се у угао. Али ни то није било довољно папагају. Таман би пас задремао мало у углу он би оштро звизнуо као господар кад дозива пса. Пас би скочио, али је одмах следовало наређење: „Марш на место, лези!“ Пас је најзад морао да призна да је побеђен и да остави паметног папагаја на миру.

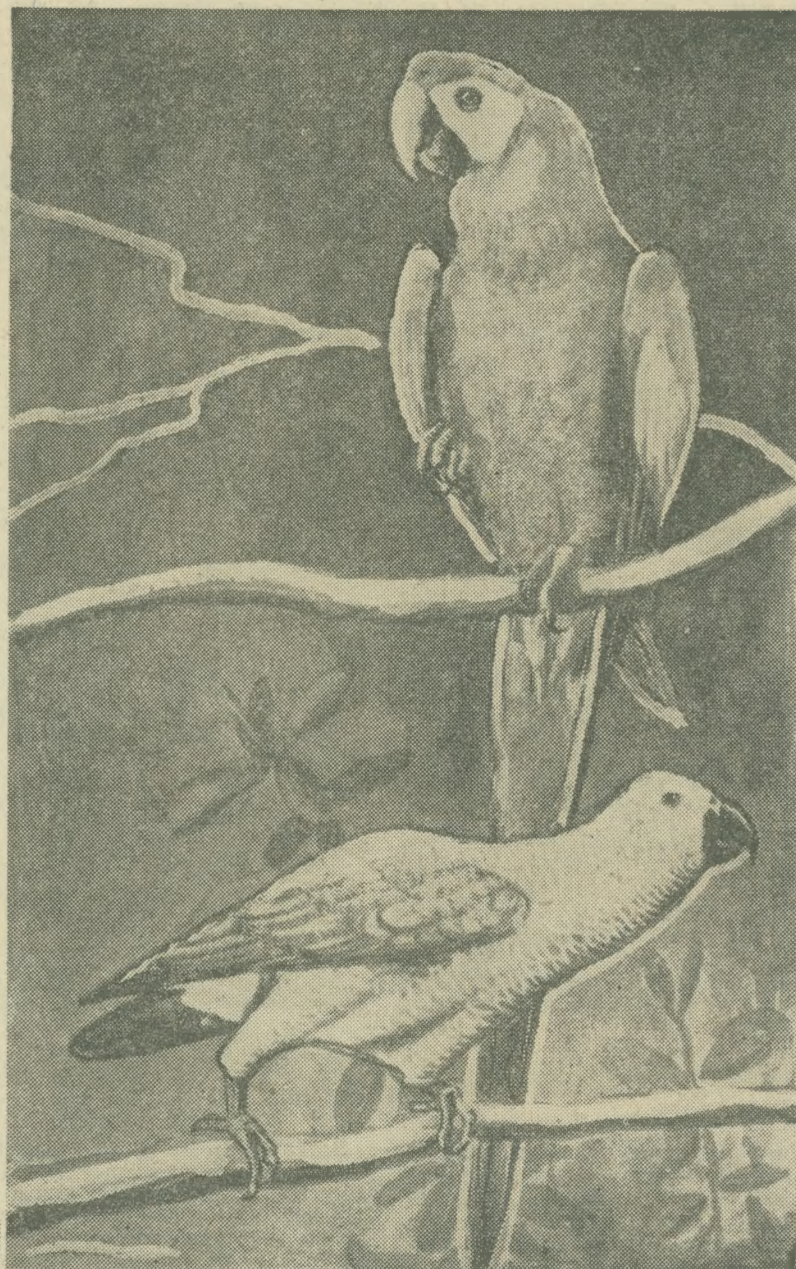
Велики музичар Вагнер волео је папагаје и многе је научио деловима арија из својих опера. Један од њих боље да није тако добро памтио. Ево зашто. Сви су били уверени да је Вагнеров брак са Мином Планер срећан све док једнога дана папагај није, пред многобројним угледним гостима, сасуо све што је Мина говорила Вагнеру у четири ока.

Најбољу студију о папагајима написао је познати зоопсихолог Ф. Луканус. Папагаји не брбљају, каже он, него говоре. Тиме није речено да они разумеју значење појединих речи и реченица које изговарају. Али, они их повезују с извесним догађајима, с утисцима које су доживели када су те речи чули и научили. Другим речима, они праве асоцијације. Тако Луканус наводи пример једног свог јако-папагаја који је на куцање увек одговарао „напред“. Он је сваког члана породице поздрављао ујутру са „добро јутро“ и то само једанпут кад би га први пут видео. Увече, пак, сваког би поздрављао само са „добро вече“. Тај исти папагај, кад би породица села да руча, говорио је „пријатно“, али тако да се видело да не жели да буде при јелу заборављен. Други опет Луканусов лори-папагај ишао је и даље. Једноставно је захтевао: „Молим мени“. А кад би добио залогај рекао би лепо „хвала“. Кад би неко одлазио од куће, он би га испратио са „довиђења“. А то је говорио и онима које није волео, иако нису имали намеру да оду.

Како је добро памћење ове птице показује случај папагаја кога је Луканус држао заједно с једним пупавцем. Пупавац и папагај постали су велики пријатељи. Кад је пупавац угинуо папагај две године није спомињао његово име. Но када је Луканус набавио другог пупавца, папагај је обрадован узвикнуо: „Пупавац! Пупавац“!

Кад се узме у обзир све што смо испричали, није чудо што су људи одувек волели да држе ове паметне птице. Само, велики папагаји су скупи, затворени они се не размножавају. Осим тога, пре десетак година је откривено да су неки папагаји преносиоци опасне папагајске болести тако зване пситакозе од које могу да оболе и људи. Међутим, накнадно је утврђено да ове болести преносе само папагаји из Јужне Америке.

Данас се највише гаје, мали аустралијски папагаји. Ове птичице величине ласте са нешто дужим репом својим цвркутањем необичном живошћу и веселошћу остављају врло леп и пријатан утисак. Основна им је боја зелена, али љубитељи-одгајивачи су успели да их одгаје у жутој, плавој и белој боји.

ГОРЕ: ДУГОРЕПА АРА ИЗ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ. ДОЛЕ: НАЈПАМЕТНИЈИ МЕЂУ ПАПАГАЈИМА — ПЕПЕЉАСТИ ПАПАГАЈ ИЗ АФРИКЕ

ПЛЕМЕНИТИ ЗЕЛЕНИ ПАПАГАЈ; ГОРЕ ЖЕНКА, ДОЛЕ МУЖЈАК

СТАКЛЕНЕ ШКОЛСКЕ ТАБЛЕ

У једној од школа у италијанском граду Болоњи све црне дрвене табле замењене су новим, начињеним од стакла и сличним огледалима. Додуше, по њима се може писати само специјалном кредом, али зато учитељи, док пишу на табли, могу да виде све шта се догађа у разреду.

НОВИНЕ ОД ПЛАСТМАСЕ

Енглески хемичари припремају изненађење својим сународницима — читаоцима листова. Уместо на хартији, новине ће бити штампане на танким листовима нарочите врсте пластмасе. Први опити су већ извршени и добијени резултати потпуно су задовољавајући. Стручњаци тврде да ће полиетиленске новине бити јевтиније од папирних.

Лорде, криглу пива

Сер Волстон-Дикси, тринаести баронет и велепоседник из Босворта у Енглеској био је познат у читавом крају као „спиди пинт дринкер“, то јест онај који брзо пије пиво. Он се тиме веома поносио и стално је „држао на оку“ своје евентуалне конкуренте да се случајно не би нашао неко ко би му одузео ту славу.

И ево на хоризонту, тачније на телевизијском екрану, појавио се опасан супарник. Иронијом судбине био је то имењак тринаестог баронета — њега су такође звали Дикси. Међутим, његово порекло ни издалека није било аристократско; он чак није имао ни ту част да припада људској раси. Дикси — тако се звао коњ расе понија кога је његов сопственик Карл Дејн успео да лансира на телевизији.

Сер Волстон сместа је послао изазов с предлогом да се јавно такмичи са својим четвороногим имењаком. Сви покушаји Волстонових пријатеља да га одговоре од овог бесмисленог такмичења, нису уродили плодом. Јер, не стоји узалуд на његовом грбу девиза: „Што сам рекао, речено је.“ Карл Дејн је у име четвороногог Диксија прихватио изазов.

Ових дана је у огромној вашарској шатри, подигнутој преко пута породичног замка тринаестог баронета, одржан овај заиста јединствен двобој у брзини испијања кригли пива. За разлику од других противника који се туку мачевима, супарници нису стали један насупрот другом, већ један поред другог. Секунданти су им уручили кригле од пола литра у којима се пенило јако црно пиво. Додуше, глагол „уручити“ није сасвим тачно употребљен кад је у питању четвороноги Дикси који нема руку. Криглу намењену њему прихватио је његов господар и држао му испред њушке.

— Молим за апсолутну тишину! — свечано је проговорио судија.

У муклој тишини која је завладала, он је дао знак за почетак и пустио је секундометар. Али, двобој је био кратак — јер су снаге биле више него неједнаке. Дикси, баронет у тринаестом колену, изгубио је од четвороногог Диксија, обичног понија без родослова. Баронет Дикси није успео да попије ни три гутљаја, а жустри коњић је већ испио своју криглу до дна и са завишћу је, како тврде очевици, стао да баца погледе на чашу свог супарника дајући тихим рзањем на знање да је спреман да и њу испразни. Пораз је био тако потпун да сер Волстон Дикси није ни поменуо реванш-сусрет.

— Небеса, каква животиња! — само је промрмљао.

Баронет Дикси великодушно је уступио победнику и своју криглу, а сам је, ван оквира такмичења, искапио чашицу вискија.

☆

Доносећи извештај о овом необичном такмичењу, листови су објавили још неке појединости. Од сваког добровољног секунданта, а њих је у шатри било неколико стотина, наплаћивана је улазница од два и по шилинга. Читава атракција пак, била је приређена да би се купци привукли на базар који је сер Волстан организовао на свом имању Босворту.

ЗАБАВНИКОВ МАГАЗИН

ДОМАЋИ ЦИРКУС

Пре тридесетак година име Роси налазило се на афишама највећих светских циркуса. Директори циркуса су се отимали о најчувенијег човека епохе. Росија, човека-змију, Данас он има 74 године и пошто не може више сам да ради, а и да не би био усамљен, основао је свој властити циркус од десетак паса-луталица из кварта које је научио већем броју циркуских вештина.

РУСКИ Лох Нес

Совјетски Савез има такође своје морско чудовиште. Оно живи у једном од Јакуцких језера западно од реке Јане, близу села Хаир 150 километара од обала Лаптевског мора. У овом необичном језеру нема уопште риба, мада су суседна језера басена Омолој пуна риба. Водене птице избегавају га као кугу а сељаци из околине тврде да се из њега чује покаткад необичан шум. Сарадник Совјетске академије наука и члан биолошке групе јакуцке секције Н. Гладкин тврди да је видео огромно чудовиште како излази из воде. Совјетски научници претпостављају да је необични становник језера последњи примерак ихтиосауруса на Земљи.

СУВЕ НОГЕ АЛИ РУКЕ ПУНЕ

Ова торба на слици која изгледа као обична торба за намирнице идеална је за лоше време кад мења своју намену и постаје нека врста каљача. Ево у чему је ствар: кад се две такве торбе навуку на ципеле, у било ком правцу, може се ходати по снегу или киши а да се ни ципеле ни ноге при том не овлаже. Непријатно је само то што кад изненада дође до невремена садржај из торбе мора да се носи у рукама.

Уређује Паја Патак

Шиља као ловац

Шиља отишао први пут у лов и после краћег времена се враћа.

— Шта је Шиљо, пита га Белка, зар си већ потрошио сву муницију?

— Ма нисам муницију, већ псе — рече ожалошћени Шиља.

Да се не посече

Гаја ради преко лета као ученик код једног фризера.

Једнога дана уђе у радњу муштерија са дугачком брадом и затражи да му је скрате.

— Могу ли ја? — упита Гаја.

— Можеш, само пази да себе не посечеш, рече му мајстор.

Здравље је најважније

Влаја отишао да полаже поправни испит из математике а ујка Паја га нестрпљиво чека на прозору. Кад га виде он упита:

— Шта је било?

— У животу је најважније здравље — одговори „добри“ ђак.

Он нуди двоструко

Отишао Шиља на једну распродају. У једном тренутку проценитељ прекида лицитацију и каже:

— Управо овог часа сам добио извештај да је један од присутних у дворани изгубио новчаник са 20.000 динара. Он нуди 1.000 динара ономе ко му буде донео новчаник.

После краћег времена из дна сале зачу се Шиљин глас:

— Ја нудим 2.000!

Шкрипи му перо

Белка хоће да изда стан једном студенту па му набраја шта јој све смета:

— Не смете примати никакве посете ни уводити псе, не волим радио ни остале музичке инструменте. Ако вам то одговара онда се можете одмах уселити.

— Мени одговара — рече заједљиво младић — само моје перо мало шкрипи па се бојим да вам неће и то сметати.

Како да доживи 100 година

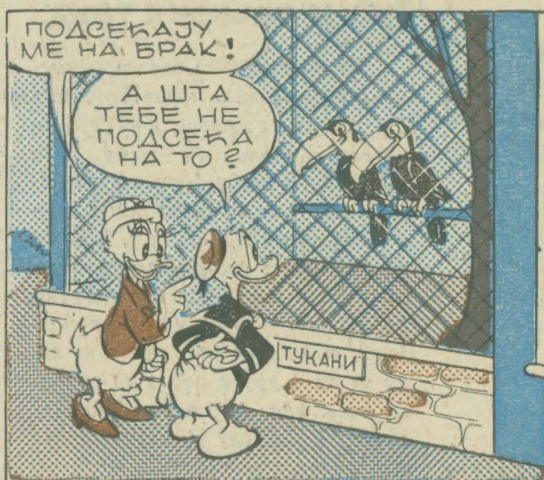
— Докторе, каже Пера Ждера, шта да радим да бих доживео 100 година.

— Не пушите, не пијте алкохол, не лежите касно, немојте обилно јести...

— Докторе, прекиде га уплашени Пера Ждера, да ли сте сигурни да ћу баш тако доживети 100 година.

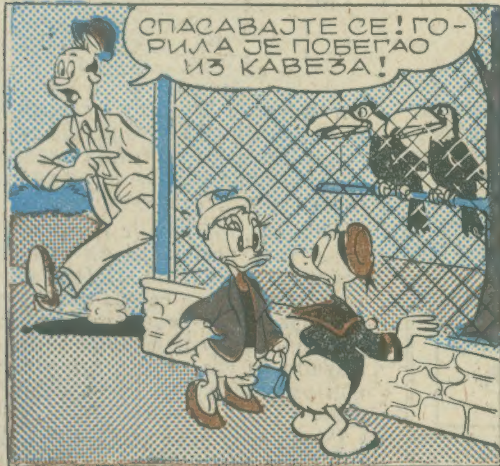
— У сваком случају бар ћете имати такав утисак.

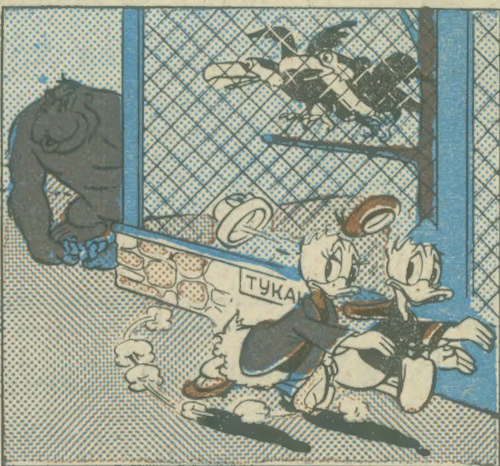

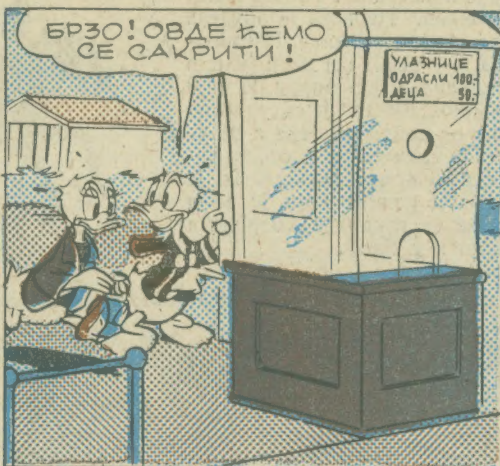

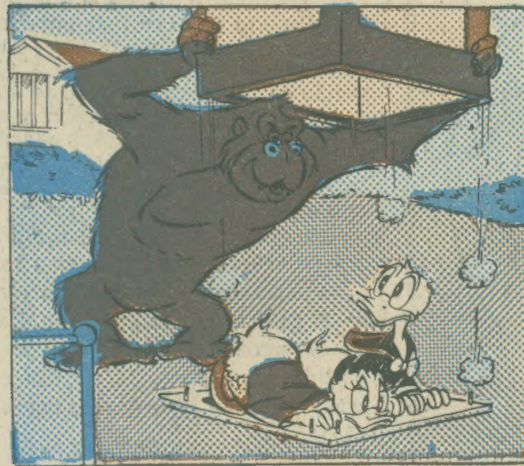

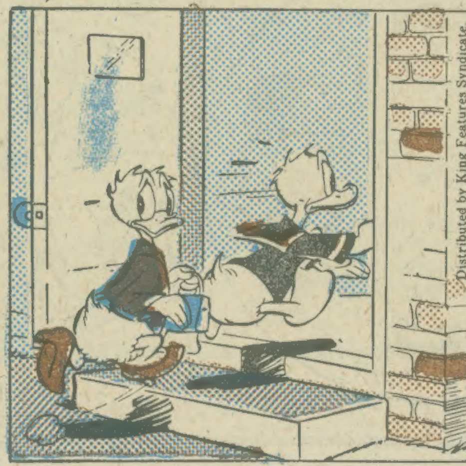

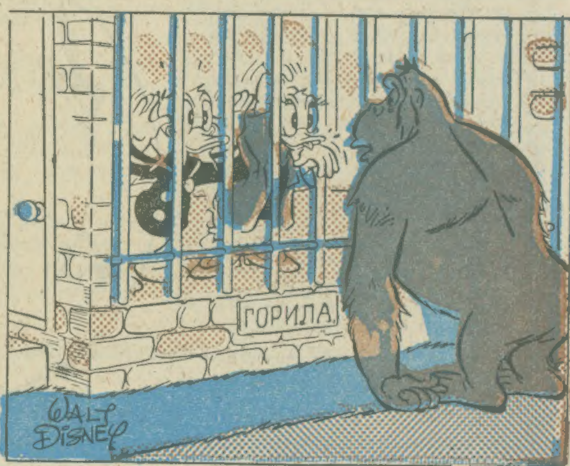

ПРЕРИЈА

ПО РОМАНУ Ф. КУПЕРА

У СВЕТУ »ЛУДЕ СРЕЋЕ«

За педесет коњских дужина

Мало која коњска трка у свету да је привукла толико пажње и коментара као она која је одржана у Белмот парку, у Америци, 1926. године. За ту трку била су довeдена најбоља грла Европе и Канаде. Американци су полагали велике наде у свог коња Winnera (Победник) мада у ствари он није имао неке велике шансе у поређењу с европским коњима, нарочито енглеским.

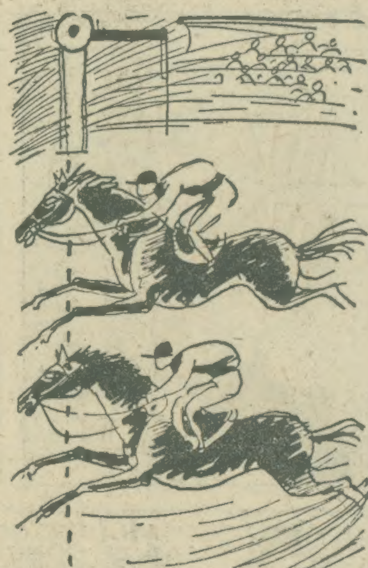
На кладионици људи су се колебали на кога да се кладе. Али мада су навијали за „Винера" ипак се већина кладила за стране коње. Може се замислити запрепашћење људи када се пред кладионицом појавио човек који је нудио сваку опкладу и то не само да ће „Винер" победити већ да ће победити за 50 коњских дужина. Многи су помислили да је то само рекламни трик кладионице. Али како је човек стварно примао сваку опкладу многи су потрчали да зараде неку пару јер су били убеђени да су им те паре сигурне. Мало ко је веровао у победу америчког коња, а поготову не са толиком разликом. Опкладе су пљуштале на све стране.

Трка је очекивана с грозничавим нестрпљењем. Нервоза је обузела људе до крајње границе. Изгледало је да је у целој тој маси једино смели кладилац био миран. И није се преварио. „Винер" је сигурно повео трку од самог почетка и оставио остале такмичаре за собом читавих сто коњских дужина. То је био највећи размак који је икад забележен на тркама у Америци а вероватно и у свету.

Има и оваквих трка

На Филипинима богати фармери одреде једног коња који има да се бори са ждрепцем из суседне ергеле. Ждрепци се напију вина пред борбу да би били агресивнији. Поткују се врло оштрим потковицама које секу као нож. А да би их још више раздражили доводи се и једна ждребица као награда победнику. Обично у том двобоју један ждребац остаје мртав на лицу места а други ретко да преболи ране. Али, зато власник победника добија целу ергелу власника побеђеног.

Мртва трка

ЉУБИТЕЉИ коњских трка добро знају како се ретко дешава да два коња стигну заједно на циљ, тј. да трче мртву трку, како се то стручно каже. Године 1925. одржавао се један од чувених енглеских дербија у знаку дуела између младог ждрепца Тинта и елегантне ждребице Маријане. Опкладе су углавном биле подељене. И, кладиоци се нису преварили, коњи су стигли на циљ истовремено.

Међутим, публика је тражила да коњи трче поново да би се ипак победник прогласио. И Одбор за трке решио је да се она обнови истог дана после двочасовног одмора. Опкладе су и даље почеле да пљуште на све стране, али углавном равномерно на једно и друго грло.

Скоро пред само затварање кладионице на шалтеру се појавио један средовечан човек и уложио 50.000 фунти да ће се трка опет завршити нерешено. Људи су га гледали као неког ко баца паре. Случај да се трчи мртва трка два пута узастопце није био познат у аналима тркачких стаза. Али кладилац се само смешкао на њихово чуђење и нудио опкладе које су присутни радо прихватали.

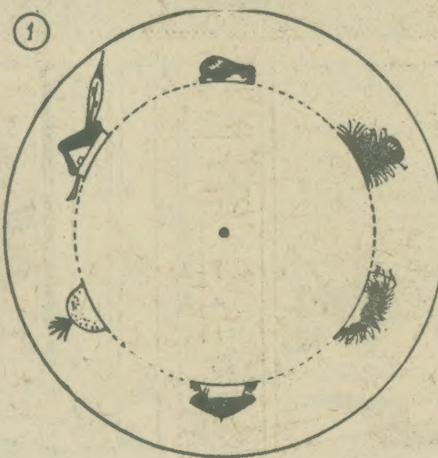
Док су сви са највећим нестрпљењем чекали крај трке чудни кладилац изгледао је хладан као стена. И заиста није се преварио. Коњи су опет трчали мртву трку. Кладионица је платила 157 фунти за сваку уложену фунту „сулудом" кладиоцу.

НАПРАВИ САМ

Веселе капе

Опсеците оба круга (на нашој слици под бројем 1 и 2) и залепите их на тањи али чврст картон. Круг број 2 поставите на онај број 1 и учврстите га у средини помоћу притискача са два краја, сл. број 3, тако да се круг број 1 може слободно окретати. Ваш задатак је сада да свакој глави нађете одговарајућу капу а то ћете постићи ако пажљиво будете окретали унутрашњи круг све док се не подударе личност и капа. Уколико желите да се забавите наставите да окрећете кругове, сл. број 4 и ваше личности ће свакипут имати другу капу.

Да би слика при окретању била још лепша сваку личност и њену капу обојте истом бојом.

Ripley's Веровали или не!

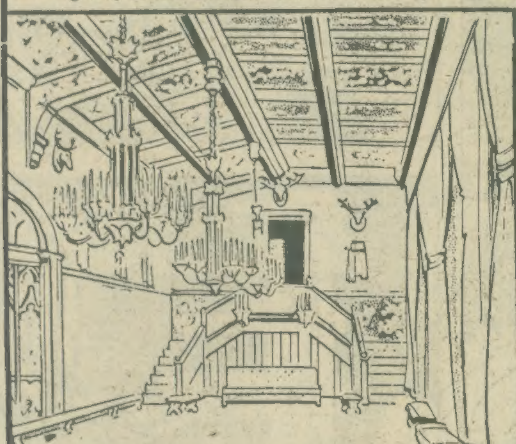
МОРСКИ ЛЕПТИР

НИЈЕ ЛЕПТИР ВЕЋ **КРИЛАТИ ПУЖ**

АНА КАТАРИНА

(1619 – 1651)

32-ГОДИШЊА ЖЕНА НЕМАЧКОГ ВОЈВОДЕ ОД НОЈБУРГА ТОЛИКО ЈЕ ВОЛЕЛА СВОГ 73-ГОДИШЊЕГ МУЖА ДА ЈЕ, КАД СЕ ОН ВРАТИО ПОСЛЕ ДУГОГ ОДСУСТВОВАЊА, **УМРЛА ОД РАДОСТИ!** (8 ОКТОБАР 1651.)

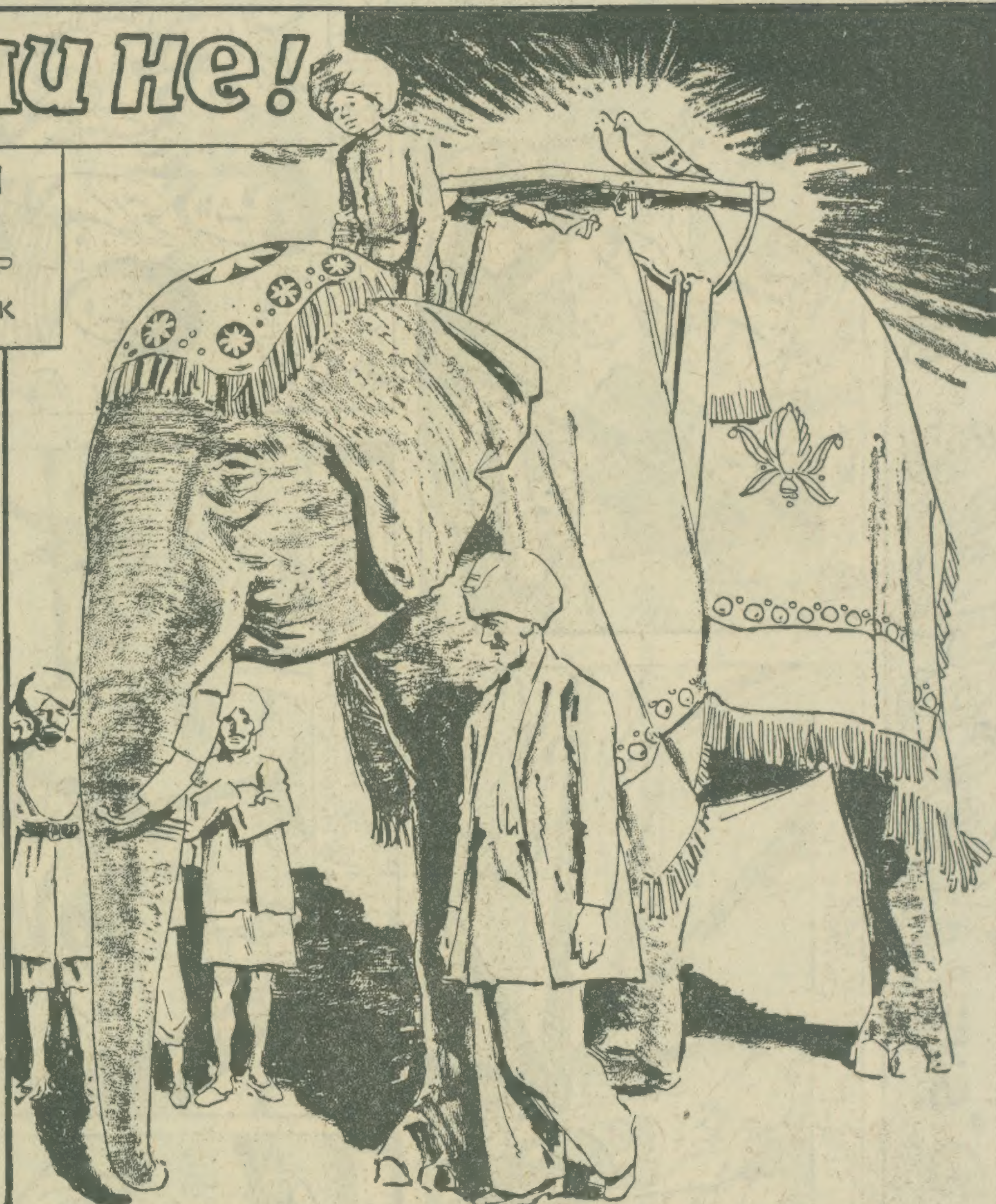
ВЕЛИКИ ХОЛ

У КРАЉЕВСКОМ ЗАМКУ У БАЛМОРАЛУ (ШКОТСКА) НАМЕШТЕН ЈЕ ПО УЗОРУ НА ПОЗОРИШНИ ДЕКОР ЗА „МАГБЕТА" КОЈИ ЈЕ ОДУШЕВИО ПРИНЦА АЛБЕРТА У ПОЗОРИШТУ У МАНЧЕСТРУ

НЕМАЧКА МИНА

БАЧЕНА НА ЛОНДОН ЗА ВРЕМЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА КОЈА НИЈЕ ЕКСПЛОДИРАЛА, ДЕАКТИВИРАНА ЈЕ И САДА СЛУЖИ КАО УКРАС ИСПРЕД **ЈАХТ-КЛУБА НА ТЕМЗИ**

ВЕНЧАЊЕ ГОЛУБОВА

КАНДЕРАВ, ВЛАДАР БАРОДЕ (ИНДИЈА) ПРИРЕДИО ЈЕ 42 СВАДБЕНЕ СВЕЧАНОСТИ НА КОЈЕ ЈЕ ПОЗВАО СВЕ ПЛЕМИЋЕ ИЗ ЗЕМЉЕ. У СВИМ ТИМ СЛУЧАЈЕВИМА МЛАДА И МЛАДОЖЕЊА СУ БИЛИ **ГОЛУБ И ГОЛУБИЦА!**

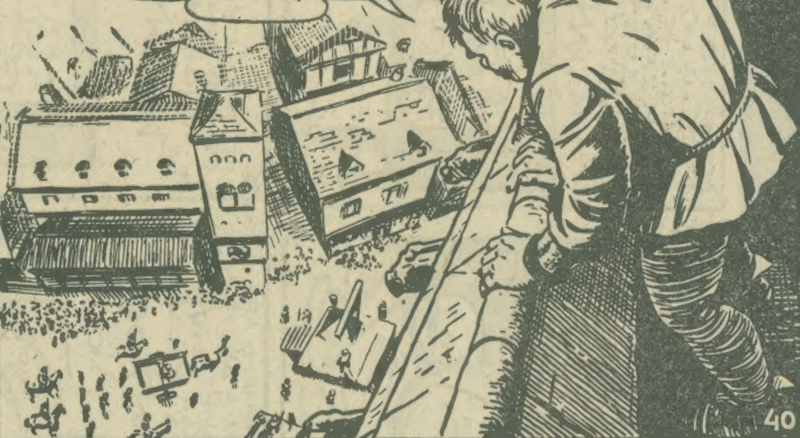
КАНДЕРАВ ЈЕ ТАКО ПОТРОШИО 2 МИЛИЈАРДЕ ДИНАРА У НАДИ ДА ЋЕ МУ ТО ДОНЕТИ НАКЛОНОСТ БОГОВА

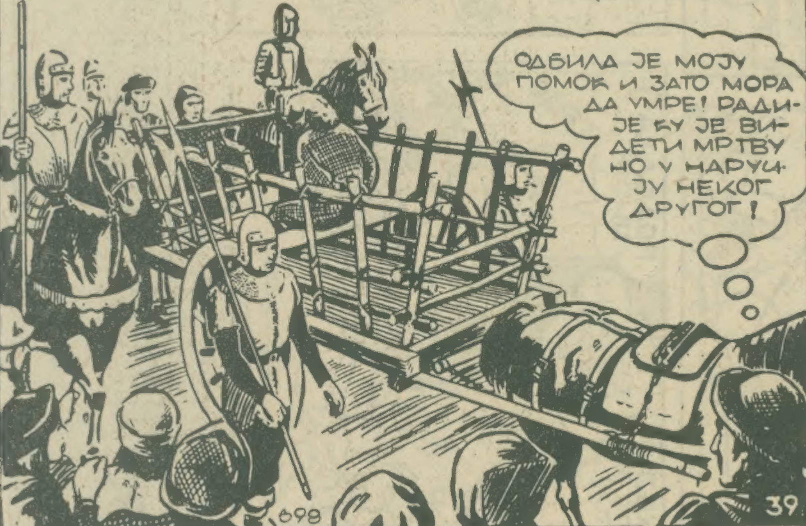
ПРЕМА РОМАНУ В. ИГОА ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

СУТРАДАН УЈУТРУ, ЕСМЕРАЛДУ СУ ИЗВУКЛИ ИЗ ЊЕНЕ ЋЕЛИЈЕ, СТРПАЛИ НА ТАЉИГЕ И ОДВЕЗЛИ ЈЕ НА ГУБИЛИШТЕ ПОДИГНУТО НА ТРГУ ИСПРЕД БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

СА ЗВОНИКА КАТЕДРАЛЕ КВАЗИМОДО ЈЕ МОТРИО ЕСМЕРАЛДИН ДОЛАЗАК...

КРАЉЕВСКА ПОСЛАСТИЦА

Постојбина кромпира је, као што знате, Јужна Америка. Године 1536. енглески мореполовац Валтер Рали, који је најпре аклиматизовао кромпир у Вирџинији, одлучио је да необичну биљку пресади и у Енглеској. Отуда је кромпир пренет у Холандију и Француску. Године 1616. у Паризу се на трпези краља Луја XIII први пут појавило јело справљено од кромпира које је послужено гостима као највећа посластица.

И ДРСКОСТ ИМА ГРАНИЦА

Суд у белгијском главном граду Бриселу осудио је извесну Магдалену Бекман на шест месеци затвора. Она је у једној робној кући украла ручни часовник, а неколико дана касније дошла је у дирекцију те исте робне куће са жалбом да јој часовник заостаје.

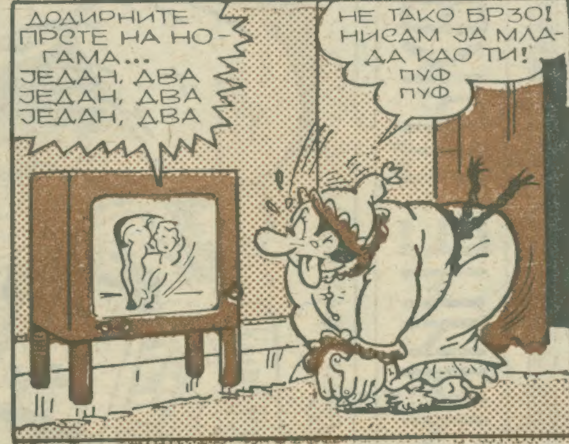
Бим и Бум

by Joe Musial

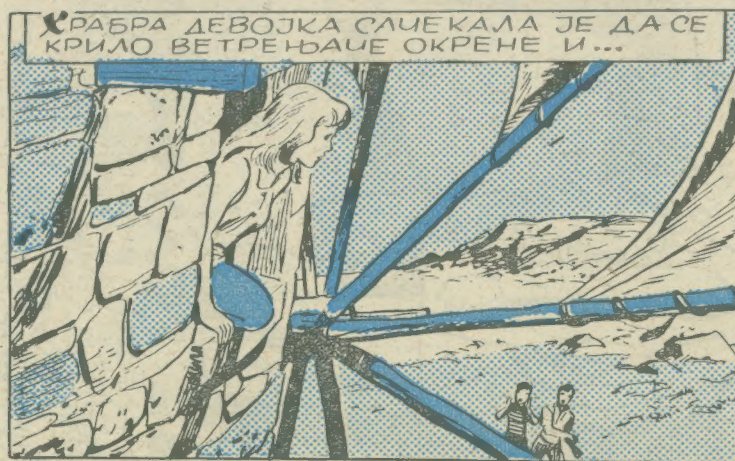

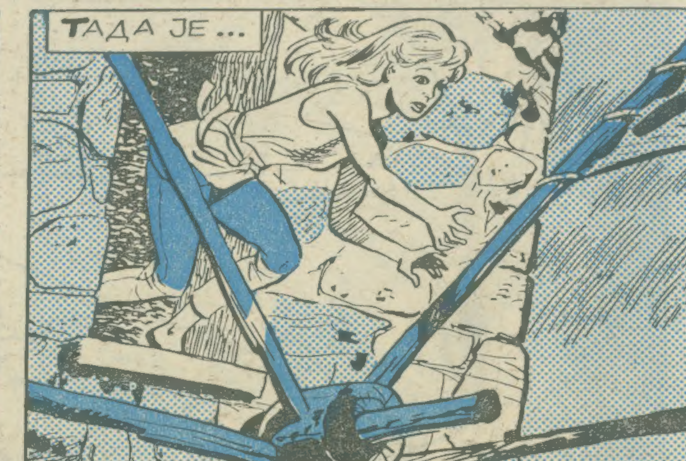

Walt Disney Месечеве преље

Како је снимљена најновија верзија филма

Побуна на броду Баунти

„БАУНТИ“ је пловио 1789. из Енглеске за Тахити. Уз пут је дошло до побуне о којој је досад написан 21 роман. „Баунти“ је пре доста година пловио преко филмског платна са Чарлсом Лафтоном и Клерком Геблом и био хваљено дело филмске уметности. „Баунти“ и данас плови преко платна: шири, шароликији и скупљи, а било је и побуне овог пута у — студију. Изазвао ју је Марлон Брандо који је од „дивљака“ по спољном изгледу постао џентлмен. У најновијем „Баунтију“ није хтео да изгледа као Клерк Гебл у тој улози него се појављује у елегантној официрској униформи. Па ипак у суштини остао је какав је и био — ћудљив и ексцентричан.

Још од почетка стајало се пред тешким, и деликатним послом. Прва верзија филма из 1935. сматра се у неку руку „класичном“ и требало је уложити велики труд да би се ишло укорак с њим. Главну бригу представљала је подела улога а пре свега: ко да игра Кристијана Флечера, првог официра на „Баунтију“? Продуцент Арон Розенберг одлучио се за Марлона Брандоа. Телефоном је понудио улогу Брандоу, но овај је хладно одбио. Мало касније донео је Брандоов агент пристанак ћудљивог глумца. Он је изјавио да га пројекат интересује али да не жели да се једноставно преузме садржина старог филма него да се нови филм ограничи само на време после побуне, када су се морнари настанили на острву Питкерн и коначно се узајамно побили. Тиме је хтео да каже да људи чак ни под идеалним животним условима не могу да живе без мржње.

Розенберг је пристао да се напише нови сценарио. Брандо је одбацио тај нови сценарио и изјавио да би ипак боље било да се држе старе садржине — у том случају ће играти Флечера Кристијана.

Опет је, дакле, написан нови сценарис а као режисер је ангажован Керол Рид, чувен по свом филму „Трећи човек“. Када је Рид ступио у разговор са Брандоом овај је читава два сата покушавао да га убеди да уопште не треба да се снима „Баунти“ него историја Чесмена.

Када се после савлађивања свих препрека неким чудом ипак стигло на Тахити, Брандо је тамо сам изабрао себи партнерку — на мало чудан начин. Он се са 16 Полинежанки затворио у једну собу и свакој посебно изјавио да ће се бацити кроз прозор. Био је радознао како ће оне појединачно

ПРЕОБРАЖАЈ МАРЛОНА БРАНДОА: У ГЕРОКУ И СА ЦИЛИНДРОМ

реаговати. Нису реаговале онако како се он надао — све одреда су га исмејале. Брандо је изабрао седамнаесту Полинежанку, Тариту, по занимању сервирку у једном хотелу.

Дотле се стигло када се наједном показало да ни сценарио ни „Баунти“ још нису спремни. Сасвим разумљиво, брод је морао да буде опремљен свим могућим техничким уређајима, баром, хладњачом итд. и стога је дошло до закашњења. Коначно су се његова бела једра појавила на хоризонту — пошто су претходно угашена два пожара на палуби — и када је требало наставити посао Брандо је одједном изјавио да неће да игра Флечера Кристијана него Џона Адамса, последњег преживелог после побуне. За побуну која је тада настала, није био потребан сценарио — она је и без њега ишла глатко и Брандо, иако увређен што су му тако нешто приредили, морао је да остане код Флечера Кристијана. Али сада је Риду било доста. Он је отказао речима: „Не могу више да подносим ћуди и настраности мистер Брандоа“. Режију је преузео Милстон — али тада је већ наступило и доба киша на Тахитију. Цело друштво се вратило у Холивуд, а да није снимљен ни један једини метар филмске траке.

У Холивуду је Милстон решио да снима у атељеу — бар дотле док на Тахитију пада киша. Првог дана за Милстона посао се састојао у томе да диригује камером и управља глумцима а за Брандоа да долази до изненадних надахнућа, да сасвим неочекивано развија необичне идеје и да од режисера очекује да се потчини „генију уметника“. Кад би му режисер дао неко упутство, Брандо би одговорио: „Зашто? Хоћете ли да чиним оно што ви наређујете или сте само хтели да чујете моје мишљење? Ја сам у сваком случају против“. А затим је зачепио уши ватом да не чује шта говоре продуцент и режисер.

Тако је ишло недељама, прво у Холивуду а затим, када су кише престале, на Тахитију, Брандо је чинио што му је воља, ретко када је знао свој текст, тако да је многа сцена морала да буде поновљена и по тридесет пута.

Тахићани иначе нису ни најмање уживали у присуству странаца који су им нарушавали мир тако да су им поручивали натписима: „МГМ — иди кући?“

По мишљењу домородаца било је стварно чудно шта су све радили ти лудаци из Холивуда! Куповали су читава хлебна дрва, поoткидали и побацали плодове а уместо њих с тешком муком вешали на гране имитације од пластике — да се плодови не би топили под топлотом рефлектора.

Кад је дошло на ред снимање сцена на острву Питкерну, Брандо се опет нарочито истакао. Сценарио је предвиђао једанаест верзија али Брандо је одбио свих једанаест и предложио дванаесту. „У реду, рекао је Розенберг, напишите је ви сами!“

За тај посао требало је Брандоу две недеље и коначно је испало ово: он, Флечер Кристијан, утонуо у медитације, размишља у једној пећини о неваљалству човека, док се напољу побуњеници узајамно варају, краду, и коначно убијају. Розенберг је скупио сву храброст и рекао за ову верзију да је одвратна, снимало се дакле ипак онако како је он планирао. Брандо је увређен изјавио: „Још од почетка све сте погрешно радили. Тим горе за мене. Ипак ћу чинити како ви желите“.

Празна обећања. Он је саботирао где год је могао или спроводио пасивну резистенцију. Резултат: оно што је снимљено за време ове епохе ината било је неупотребљиво.

Коначно изгледа да се Брандо ипак уразумио и покорио наредбама режисера, тако да се десило чудо у које нико више није веровао: филм је завршен — за своту која не може ни да се изрази.

Продуцент и режисер Роберт Вајд изјавио је: „Сматрам да „Клеопатра“ Елизабете Тејлор и „Побуна на броду Баунти“ Марлона Брандоа представљају почетак сумрака старова, тих монструма које смо из чистог страха од телевизије сами створили и чије смо жртве постали“.

Но и поред тога сумрак још ни издалека није наступио и нико није извукао поуку из искустава са Брандоом која су стечена приликом снимања „Побуне на броду Баунти“. Јер одмах после тога салетели су га молбама да преузме насловну улогу у филму „Ружни Американац“ — са мотивацијом да ће бити врло оригинално видети га укроћеног и преображеног у џентлмена.

Можда ће неко ипак направити добар посао.

СТАРЕ КОНЗЕРВЕ РАФИНЕРИЈЕ БАКРА

Поуздано се зна да је човек пре свих метала користио бакар. Његова употреба је данас огромна и од велике важности. Али овде неће бити речи о његовој примени која је свакоме прилично позната, већ о једном интересантном поступку помоћу којег се добија овај драгоцени метал.

У Монтани, САД, живео је Џим Лефад у близини једног рудника бакра. Кроз његово двориште текао је поток отпадне воде из рудника. Једнога дана

Џим је у тај поток бацио случајно неколико старих конзерви. Кутије су биле израђене од гвозденог лима превученог калајем. Следећег дана Џим је приметио да су конзерве пуне црвенкастог блата. Његово изненађење било је огромно кад је утврдио да блато садржи 98% чистог бакра.

Наравно да је предузимљиви Џим одмах набавио велике количине старих конзерви и на тај начин за годину дана из отпадне воде извадио бакра у вредности од 90.000 долара. Интересантно је да овај поступак примењују и данас у Монтани и многим другим рудницима. За издвајање бакра употребљавају се старе шине, делови аутомобила и све врсте гвоздених отпадака, па чак и ново гвожђе. Описани поступак заснива се на присуству бакровог сулфата (модра галица) у отпадној води. Сулфат се једини са гвожђем а остаје чист бакар.

Тако је случајно откривен поступак помоћу којег се и данас издвајају огромне количине овог драгоценог метала из отпадних вода рудника бакра.

ВИВИЈЕН ЛИ

Од трагеткиње до субрете. Нова каријера у педесет првој години

У ПЕДЕСЕТ првој години и већ као бака почела је чувена енглеска трагеткиња Вивијен Ли нову каријеру — каријеру субрете.

Вивијен Ли и у приватном животу изгледа као млада жена која пред собом има дугу каријеру. Она никада није тајила да је њен идеал да и у деведесетој години стоји на даскама као трагеткиња.

Када су је раније радознали новинари приликом интервјуа питали да ли се осећа као звезда поносно је одговорила: „Забога, све само не звезда! Мој велики узор је Едит Еванс“.

Едит Еванс је доајен британског театра и почасни доктор универзитета у Оксфорду.

Сан Вивијен Ли да постане трагеткиња данашњице остаће, изгледа, неостварен. Прилике су је приморале да промени каријеру и она је то учинила. Повукла се у свој летњиковац, једну стару воденицу у Сасексу, да се одмори и да чека да Волф Манкович напише нови мјузикал у коме ће она опет играти главну улогу. То је прича о Мата Хари, двострукој шпијунки из првог светског рата. У томе мјузикалу Вивијен Ли неће само певати него и играти игру са седам велова, као Салома. Само најинтимнији пријатељи знају шта то значи за Вивијен Ли која је увек говорила: „Врхунац у моме животу био је када сам упознала Лоренса Оливијеа, када сам играла прву Шекспирову улогу и када сам добила Оскара за улогу Скарлет О'Хара у филму „Прохујало са вихором“.

Вивијен Ли је јака личност. Она је Лоренса Оливијеа храбрила приликом сваког удара у његовој каријери, а када је он једном рекао: „Судбина нас не воли“, она је спремно одговорила: „Онда је морамо на то присилити“.

Лоренс Оливије и Вивијен Ли су се разишли. Они по карактерима нису никада потпуно одговарали једно другоме. Оливије је миран, повучен, ћутљив човек коме је његова уметност изнад свега и који је увек тражио крајње залагање и од самога себе и од своје жене. После првих сјајних успеха испоставило се да Вивијен никада неће достићи величину, снагу и мајсторство свога мужа. Када му је једну представу „Магбета“ у Шекспировом граду Стратфорду на Евону покварила, почео је домаћи рат и он је буктао и онда када је Вивијен играла Клеопатру у Шооовом „Цезару и Клеопатри“. Последњи велики успех који је славни пар заједно пожњео био је Шекспиров „Титус Андроникус“.

У Њујорку је Вивијен Ли почела да игра у салонским комадима.

После свога првог наступа као играчица, Вивијен Ли борави опет у Енглеској, али без одређених планова.

Она ће изгледа бити опет присиљена да напусти своју земљу и да у иностранству игра улоге које не одговарају њеним квалитетима.

ПРОНАЛАЗАЧИ — АМАТЕРИ

У Нирнбергу је пре извесног времена одржана изложба новитета европских проналазача-аматера. Изложени предмети изазвали су велико интересовање публике. Ту се могла видети платформа за саобраћајца опремљена нарочитим уређајем који усисава испусне гасове аутомобила који пролазе, затим сигнални уређај који аутоматски буди возача заспалог за воланом. Од тоалетног прибора на изложби су се нашли невидљиви трегери за панталоне и апарат за бријање са запломбираним „вечитим“ сечивом. Проналазачи су се побринули и о покојницима: конструисали су за њих ковчег на склапање с целокупном опремом за сахрану.

Из науке и технике

У СВЕТУ се данас производи више од сто милијарди литара млека годишње. Нешто више од половине млека потроши се у непрерађеном стању, као свеже, кисело млеко или јогурт, док се од друге половине прави масло, сир, кајмак, кондензовано млеко, сладолед и тако даље.

ШЕШИР ОД МЛЕКА

КАД УЈУТРУ ПОПИЈЕТЕ МЛЕКО ИЛИ БЕЛУ КАФУ А ЗАТИМ СТАВИТЕ ШЕШИР НА ГЛАВУ И НЕ ПОМИШЉАТЕ ДА ЈЕ ТАЈ ВАШ ШЕШИР НАПРАВЉЕН ОД ОНЕ ИСТЕ „СИРОВИНЕ“ ОД КОЈЕ СЕ ДОБИЈА ПУТЕР КОЈИ СТЕ МАЛОПРЕ МАЗАЛИ НА ХЛЕБ.

Прва половина млека је потпуно искоришћена, док од друге половине остају после прераде посно млеко и сурутка.

А управо то посно млеко и сурутка представљају драгоцене сировине. Посно млеко садржи драгоцене витамине Б₁ и Б₂, беланчевине, посебно важан казеин и албумин, млечни шећер — лактозу и минералне соли. Сурутка је богата беланчевинама, млечним шећером, минералним солима и рибофлавином (витамином Б₂). С обзиром на огромне количине ове драгоцене сировине предузете су истраживања о могућности њиховог непосреднијег и бољег искоришћавања.

Данас се из великог дела ове сировине, из приближно једне петине добија казеин, док се остатак употребљава за исхрану стоке.

Казеин је веома важна индустријска сировина. Из њега се на пример добија пластична маса од које се израђују дугмад, копче, вештачки бисери и друго.

Од казеина се прави и боја за дрво. Довољно је да се казеин помеша с хладном водом, па да се добије непорозан премаз. Казеин има примену и као лепило за дрво, папир за повезивање књига. Нарочито пречишћен, казеин се употребљава и у медицини. Као што се види употреба казеина је многострука и разноврсна и потреба за њим је огромна. Велику тешкоћу при добијању овe сировине представља то што је производња млека распарчана на хиљаде и хиљаде малих произвођача. Због тога се ради на изналажењу машине која би омогућила сваком произвођачу млека да може сам да издваја казеин из посног млека. Пошто казеин заузима много мање простора но сама сировина, превоз ове сировине у центре за даљу прераду не би представљао проблем. Казеин се употребљава и у текстилној индустрији. Од њега се добијају влакна слична вуненим. Ова влакна су слабија од природних па се зато мешају с правом вуном и онда употребљавају за ткање штофова.

Казеинско влакно познато под именом „аралак“ употребљава се као замена зечје длаке за израду шешира. Обично се употребљава једна трећина ових вештачких влакана. Како су за један мушки шешир потребне три зечје кожице, то се на овај начин код сваког шешира уштеди по један зец!

Кад се из посног млека издвоји казеин, остаје сурутка. Ова течност садржи многе хранљиве састојке као беланчевине и млечни шећер. Сушењем се добија хранљиви прах за децу и одрасле.

Поред млечног шећера од сурутке се израђује и млечна киселина и њена једињења, натријумове, гвожђане, бакарне и друге лактуре, па зато она може да постане важна индустријска и фармацеутска сировина. Када се буде решило питање скупљања, млеко ће постати за индустрију исто тако важна сировина као што је данас у исхрани.

ОГЛЕДИ У САКСИЈАМА

На нашој фотографији су два суда у којима видимо две биљке јагодичастог воћа — огрозда, из Института за ратарство у месту Вајенстефан (Weihenstephan) у Савезној Немачкој. Леви суд (број 209), који је ђубрен азотним и фосфорним ђубривом, без калијумовог ђубрива, дао је свега 27 плодова огрозда, док је десни суд (број 250) ђубрен са све три врсте ђубрива дао 59 плодова. Када би се то прерачунало на површину од 1 ха, добили бисмо у првом случају код тежине једног плода од 100 г (колико је поменути Институт добио), по хектару око 3.500 кг, док бисмо у другом случају добили три пута већу количину плодова просечне тежине 331 г. Искуства науке и праксе зато треба — примењивати у пракси...!

ОСТАВЉАЊЕ ДУВАНА И ВОЖЊА

На недавно одржаном конгресу лекара у Минхену донет је закључак да оне особе које изненада престану да пуше не би требало бар неколико дана да возе кола. Изненадан прекид уношења никотина у организам изазива психолошке промене које умањују моћ концентрације код возача.

ЗА РАСЕЈАНЕ ХИРУРГЕ

У Канади је конструисан детектор који даје светлосни и звучни сигнал ако у телу пацијента подвргнутог операцији остане заборављен било какав инструмент. Инструменти који ће бити употребљени у току операције претходно се озраче радиоактивним кобалтом. Пред крај операције осетљивим детектором претражи се оперисано место. Изум који на први поглед изгледа анегдотски. Али, он није бесмислен. У неким болницама у Сједињеним Америчким Државама, на пример, постоје читаве колекције инструмената заборављених у телу пацијената и извађених накнадним операцијама. Понеки од тих инструмената дугачки су и по 30 сантиметара.

ОПЕРА И БАЛЕТ у старом Дубровнику

СВАКА уметност која се током низа векова родила и развила у Италији наилазила је на погодно и пријемчиво тло у старом Дубровнику. Дубровчани, ведар и живахан народ европског југа, „нове ствари“ из прекоморске Италије нису примили само као пресад већ су им често давали своје домаће, изворно обележје. Живот на северним обалама Средоземног мора мање-више развијао се под истим условима. Италија ренесансног раздобља, и дуго после њега, утицала је својим културним тековинама широм тадашње Европе. Мала дубровачка држава, много пре осталих у Европи, моћних и великих, примала је „новости“ из Италије и прилагођавала их својим условима живота, свом тлу.

Ренесансна епоха је поред осталих, дотада непознатих уметничких вештина, створила и певани драмски приказ који је извођен уз дотада невиђену врло вешту сценску машинерију. На италијанској сцени, нарочито у Фиренци, могла су се видети таква механичка чуда од којих су гледаоци остајали неми. На њима је, као инжењер радио и велики Леонардо да Винчи. Једна од његових машинерија приказивала је небески свод у пуном кретању; остали су још више запањивали: на сцени су чак у трку јахали механички коњаници, појављивале су се и велелепне коњаничке статуе.

Међутим, било је и мноштво других мајстора сценске машинерије, који су својим изумима увеличавали позоришне представе. Архитекта Брунелески, један од великих неимара италијанске ренесансе, који је радио на изградњи цркве Петра и Павла у Риму, окушао се и у сценској машинерији. Конструисао је машину у облику небеске кугле око које облећу анђели и друга фантастична бића. Поводом једне раскошне кнежевске свечаности у Сијени (1465) уз врло вешто конструисане златне лавице — одједном је на сцену искочио читав балет од дванаест механичких играча. Драмски прикази били су праћени музиком и песмом. На позорници се појављивао Орфеј с дивљим животињама; митолошке личности, које у богато украшеним шкољкама и лађама вуку змајеви. Отварало се небо из којег је испадало мноштво богова и богиња, а исто тако и дно позорнице које је избацивало ватру, дим и подземна бића.

Сценским ефектима требало је задивити гледаоце; речима, песмом и свирком још више узбудити њихова осећања: створити, како се то данас каже, велелепни спектакл који делује на „вид и слух и читавог човека“.

У старом Дубровнику писци наших најстаријих сценских комада користили су песму, музику и игру, као пратњу уз своје текстове, и као забаву публике између чинова, за такозвану „међуигру“. Марин Држић као редитељску напомену при извођењу својих сценских дела ставља и следеће: „Овде свира — или овде поју — овде с танцом (игром и музиком) мир чине“. Песма и свирка у старом Дубровнику одомаћиле су се већ од древних времена. Марин Држић не само што је био плаћени оргуљаш у дубровачкој Саборној цркви већ је умео да свира и у све тада познате инструменте, који су сачињавали оркестар — пратњу италијанске мелодраме. То су леут (гитара с дванаест жица), флауте, виолине (велике и мале), дувачки инструменти (кордине с корнетима), моникорде врста инструмената са жицом) клавирчембало(врста клавира), артикорде (харфа) — и још неки други инструменти са жицама. Марин Држић био је свестрани музички талент, а знајући расположења својих суграђана, он је свакако обилно користио и музику да би их својим драмским комадима што више разДрагао.

У XVI веку италијански музичари Палестрина, а потом Монтеверди компонују музику за драмске текстове својих земљака.

Дубровник је брзо прихватио такву врсту уметности која певањем и музиком забавља већ давно на позоришне представе навиклу, домаћу публику. Аматерске дубровачке дружине, чија је традиција била врло стара, прихватиле су се да изводе и ту нову врсту позоришних комада — мелодраме. У њиховом извођењу учествовала је само мушка омладина, јер је то све до краја XVIII века женама у Дубровнику било забрањено. Од прве представе једне од најстаријих италијанских музичких драма „Еуридике“ није прошло ни десет година а већ су је аматерске дружине приказивале у Дубровнику. Чувена Монтевердијева „Аријадна“ изведена је у Италији први пут 1608. године. У преводу и адаптацији славног песника „Османа“ Ивана Гундулића она је у Дубровнику изведена већ 1615. године и то како је забележено — „с великим успехом“. Гундулић је у својој младости превео читав низ италијанских мелодрама; свакако да би биле изведене у Дубровнику. Његова „Дубравка (1628) пропраћена је певањем, музиком и игром. Започиње и завршава се певањем које је без сумње, праћено и оркестарском музиком.

Најплоднији писац мелодрама (говорног текста праћеног музиком) био је Јуније (Џоно) Палмотић. На једном од његових сценских комада означено је да је то „опера“, што значи да се, ако не читав а оно претежно пева. У њима је писац означио и уз које инструменте треба да се поједине партије певају.

Јулије Палмотић је у другој половини 17. века поред неких других, снабдевао дубровачко „певано позориште“ својим текстовима, који су компоновани, те су се поједини њихови делови певали на дубровачким улицама, или постали корачнице дубровачке војске — бојне песме, маршеви.

Палмотић је писао и либрета (текстове) за балет, што значи да је у Дубровнику наилазио на композиторе и да музика није само пресађивана из суседне Италије. Ко су били композитори наших домаћих сценских комада, није нам на жалост познато, као и колико је та наша прва оперска музика била оригинална. Знамо да је централна игра у дубровачким музичким комадима била омиљена „морешка“ која се сачувала до данас и изводи се у фолклорним дружинама. „Морешка“ је одушевљавала гледаоце старога Дубровника, јер их је подсећала на давну победоносну одбрану града од напада Сарацена. Палмотић је написао и либрето за два занимљива балета: „Глас“ и „Коломбо“. Први је историјска ревија у којој на сцену излазе владари, све од Александра Великога, који је сматран Србљанином, тј. — „наше горе листом“. Балет „Коломбо“ требало је да прослави дубровачке морнаре који су, према предању, учествовали у откривању „Новога света“ — Америке.

Дубровачки писци су италијанске мелодраме, односно текстове за певану и музиком праћену позоришну музику прерађивали према потребама и расположењима своје публике, називајући их „трагикомедије“. Оне су почињале тужно а завршавале се сасвим срећно и весело.

У извођењу позоришних комада и Дубровчани су користили савремену сценску машинерију. Као и у Италији, где су већ у ренесансно доба уметници и проналазачи настојали да компликованим машинама обогате живот на сцени, тако се ни у Дубровнику, нарочито у 17. веку, није могла да замисли позоришна представа без техничких ефеката. И сам Палмотић захтева „чуда“ на позорници, која су се уз помоћ вештих мајстора и збивала. И на старој дубровачкој сцени отварало се небо и растварала земља; по позорници „пливале“ су галије и између њих се водио жестоки бој. То су биле такозване „поморске сцене“ које су имале и највећи успех у публици.

Дубровник није нимало заостајао за новостима у суседној Италији. Пре свих у Европи он је неговао тековине које су настајале у Италији. Опера и балет у њему су нашле своје плодно тло, давно пре него што су их прихватиле Француска, Немачка и Енглеска.

МАДАМ КРИСТИНА

незване госте дочекује пуцњем из пушке

Лекарка која је изненада напустила праксу у Каиру да би потпуно сама живела на једном изгубљеном острву у Мраморном мору.

УСАМЉЕНО острво Индшрили у Мраморном мору удаљено је око 60 километара од Истамбула. На њему се некад налазила стара поправна колонија. Пејзаж је сачувао свој зао изглед, а кад се још и море наљути — што оно иначе често чини на свој страшан начин — нико не може да му се приближи. Чак и по лепом времену, посетиоци су ретки јер их Ајша Мерал Танрикулу дочекује пуцњем из пушке. Већ десет година она живи као Робинзон на овом пустом острву и пуцњима из пушке обавештава радознале посетиоце да су непожељни. Обавештење је довољно јасно, и они убрзо мењају правац пута.

ГЛЕДАНО СА СТРАНЕ ОСТРВО ИНДШРИЛИ ЛИЧИ НА ДИВЉУ СТЕНУ. МЕЂУТИМ, НА ЊЕМУ РАСТЕ НЕКОЛИКО СТАБАЛА СА ВОЋЕМ, А ИМА И ДОСТА ТРАВЕ НА КОЈОЈ ПАСУ АЈШИНЕ ОВЦЕ И КОЗЕ. ИНДШРИЛИ ЈЕ УДАЉЕНО ОКО 60 КИЛОМЕТАРА ОД ИСТАМБУЛА

Ајша Мерал Танрикулу — или Божје дете — зове се овако откако је у Каиру, где је 25 година обављала лекарску праксу, прешла у ислам. За време једног пута у Турску, очарана Истамбулом решила је да у њему и остане. После извесног времена ишчезла је изненада из своје куће. После вишемесечног трагања полиција је успела да је пронађе на овом минијатурном острву.

Шта је ову жену — лекара навело да се повуче из нормалног

петролејка, а у другој одаји душек са два покривача.

Једино чега има у релативном изобиљу у овој необичној кући јесу књиге: од француских филозофа, преко источњачких класи-

ЈЕДИНА ГОСПОДАРИЦА НА ОСТРВУ ИНДШРИЛИ КОЈЕ НИЈЕ НАПУШТАЛА ВЕЋ ДЕСЕТ ГОДИНА. КРИСТИНА НЕ ВОЛИ НИ УОБИЧАЈЕНИ НАЧИН ЕВРОПСКОГ ОДЕВАЊА. ОТКАКО ЈЕ ПРЕШЛА У ИСЛАМ И ПРОМЕНИЛА ИМЕ У АЈША МЕРАЛ ТАНРИКУЛУ, УМЕСТО СУКЊЕ, ОБЛАЧИ ШАЛВАРЕ.

живота — вероватно се никада неће сазнати, јер она ни оним најређим посетиоцима не жели да говори о свом интимном животу. Једино што је један швајцарски новинар — коме је успело да је посети на овом острву — успео да сазна о њој, то је да се звала Кристина, да је студирала медицину у Паризу, да је кћи једног новинара и да је с оцем путовала по свету.

Према речима швајцарског новинара Ајша или мадам Кристина, примила га је на острву у својој кући направљеној од дрвета и по частила пићем и чајем, мада сама ништа није окусила јер је био Рамазан. У кући се од намештаја налази: сто, једна столица и

ка, па до оних у којима се говори о гајењу воћа и поврћа, брошуре о риболову и гајењу стоке. Има и неколико француских журнала старих више месеци. Овце које гаји дају јој месо и вуну, а млеко добија од коза. Осим тога има још и живину од које добија јаја, а воће јој служи као посластица. С времена на време свој јеловник обогаћује покојом рибом, коју је уловила помоћу мреже коју је сама исплела. Једино друштво су јој њена два пса: „Дијана" и „Чоколада".

На питање швајцарског новинара да ли јој овакав начин живота није досадно, она каже:

— Због чега? Па ја сам га сама изабрала!

И РОДЕ ЗНАЈУ ЗА РЕКРЕАЦИЈУ

Као и друге птице селице и роде се сваке јесени поздраве с нама и отпутују далеко на југ. Кад стигну у Африку најпре издржe куру лечења и рекреације. За то време хране се са 17 различитих трава.

Научнике је заинтересовала чињеница да роде по доласку у јужне крајеве три или четири недеље најрадије једу биљну храну. Када су испитали ове биљке установили су њихову лековиту вредност. Те траве подстичу крвоток, спречавају грчење мишића, јачају перје и дају му нов сјај, побољшавају варење, лече запаљење очију и одстрањују плајеве са њихове коже. Укратко, одстрањују све оне болести које су роде могле добити на свом дугом путу. Такође је утврђено да ове траве помажу родама да се њихови прсти, глежњеви и колена брже опораве од на пора путовања.

Ово је још један доказ тачности старе пословице „да је свака животиња себи најбољи лекар" и да роде добро знају какве лекове гаји природа за њих.

ЦИГАРЕТЕ ОД САЛАТЕ

Кампања против пушења која се последњих година води у многим државама, навела је сопственика једне фабрике цигарета у Оклахоми да израђује цигарете без дувана. На конференцији за штампу, која је недавно била одржана, он је изјавио да ће у најскорије време пустити у продају прва два милиона цигарета без никотина начињених од лишћа обичне зелене салате. Ове цигарете неће се ничим разликовати од обичних.

ПОНОСАН САМ

на своје синове

ПРЕШАО је преко стотину километара од Мославине до Покупља, преко снежних поља и шума — фебруара 1945. године — да би се нашао са јединим преживелим сином, кога више од три године није видео. Али... Дошао је, а свог последњег — трећег сина — није нашао жива. Погинуо је дан раније у борби.

Другови окупљени у групице, у дворишту једне сеоске куће, чекали су да почне час обуке. Занети разговором о јучерашњим борбама код Жажине, приметили су непознатог човека тек када их је овај поздравио.

Био је то човек средњих година, сељак, с кожном капом која је иначе мужевно лице чинила још мужевнијим. Полако је прелазио погледом преко другова не би ли међу њима препознао свога сина. Није га видео. Запитао је:

— Другови, да ли је ово Прва чета Четвртог батаљона?

— Јесте, друже. А шта вас то интересује?

— Да ли је ту међу вама Махмед Славко? Знате, он је мој син. Дошао сам да га видим — посети...

Другови се погледаше. Сви ћуте. Нико не одговара. Командир чете му прилази и пажљиво га посматра. Зна, то је Славков отац. Мора му рећи истину. Али како? Да ли је човек што пред њим стоји и чека одговор, довољно јак да поднесе ударац који му ненадно долази. Коначно се одлучује:

— Да, био је. Али...

— Био је? Нема га. Значи погинуо је, или... — шапутао је отац.

— Да, Славко је... пре два дана у јуришу на усташе... Ми смо га...

Отац је непомично стајао и ћутао. Грло му се стезало а лице грчило. Проживљавао је тешку муку и бол, рекао је:

— Борба се води... за слободу се и гине. Жао ми је мог Славка, али и поносан сам што сам му отац.

Овако држање и речи које је изговорио деловале су охрабрујуће на другове. Окупили су се око Славкова оца. Сваки је хтео да каже неку утешну реч. Али, њему нису биле потребне утехе. Он зна, он осећа, он преживљава...

— Другови моји драги, немојте и ви да жалите за мојим Славком. Будите увијек добри и храбри борци. Туците непријатеља. Осветите наше погинуле синове. Ја сам дао три сина и не жалим, поносан сам на њих, на све вас.

Од свих се опростио као друг и отац. Отишао је да посети гроб свог последњег сина. Отишао да му захвали и да се као отац још једном, последњи пут, опрости од њега.

Друг Славко налазио се у првој чети неколико месеци. Био је најбољи митраљезац. Борио се као партизан у Мославини пуне две године. Тамо је био заробљен и присилно стрпан у домобранство. Након три дана побегао је и поново се нашао међу партизанима. Био је нежан и увек тих. Три ноћи узастопно јуришао је са друговима на усташе у Жажини. Пао је са митраљезом у руци кад је први пут стигао до жице непријатељског упоришта.

БИБЛИОТЕКА НА ДЛАНУ

Управник Будимпештанске универзитетске штампарије Јулијуш Јанка сакупља књиге. То не би било ништа необично да њега пре свега не занимају размере књига. Његов „хоби" су књиге-патуљци.

У приватној библиотеци Јулијуша Јанка има 106 књига и све оне могу да стану у једну кожну шатулу. Најстарија од њих је једна латинска књига религиозног садржаја из 1637. године. Ипак, већина књига из ове збирке је нова. Најмања од њих — размере су јој 5 са 3 милиметра — може се увити у поштанску марку. Нарочито енглеско издање Новог завета, чије су размере 1,4 са 1,6 сантиметар, има 1.200 страница текста. Једно издање Корана, штампано у Прагу и у кованом сребрном повезу има размере 2,6 са 3,8 сантиметра.

И дела Шекспира, Дикенса, Шилера, Гетеа, Стендала, Лафонтена и многих других могу се наћи у овој необичној збирци. Минијатурна издања повезана су у кожу, свилу или платно. Уз нека од њих привезана је и лупа да би се текст могао читати. Приповетке Максима Горког одштампане су у две боје а Шевченково „Завештање" на 43 језика. Лилипутанске књижице издане у Москви, Варшави, Прагу, Паризу, Будимпешти, Риму, Лондону, Њујорку, Лајпцигу — представљају у овој јединственој колекцији читаву библиотеку. У Лајпцигу је, на пример, штампан „Комунистички манифест" чије су димензије 4 са 5 сантиметара и која има 470 страница.

Минијатурне књижице слажу се руком, а штампају се офсет штампом. Ова издања објављују се обично у вези с неким изузетним догађајим или јубилејом, то у веома малим тиражима.

Откривена нова животињска врста?

Из Аустралије јављају да је у савезној држави Викторији вероватно откривена једна нова врста животиње. Рила Мартин из Мелбурна, успела је да у близини места Оценкаднук фотографише тајанствену животињу коју су становници из околине назвали „тигар из Оценкаднука". О загонетној животињи причало се већ од почетка овог века, али се њено постојање све досад није могло доказати. Зоолози универзитета у Мелбурну проучавају снимак који представља животињу сличну псу, пругастог крзна и с лобањом сличном кенгуровој. Научници су поред тога успели да начине гипсане отиске трагова које је тајанствена животиња оставила у меком тлу.

НАОЧАРИ ЗА СЛЕПЕ

Ове наочари за слепе направио је шеснаестогодишњи амерички ученик Ралф Хочкис из Рокфорда у Илиноису. Стакла у наочарима преносе светлосне сигнале двема фото-електричним ћелијама: визуелна слика је тада претворена у звучне поруке које слепа особа чује захваљујући њима малим слушалицама причвршћеним за уши.

ТЕЛЕВИЗИЈА У РЕЉЕФУ

У Чехословачкој је довршен специјални поступак за телевизију у рељефу, а биће испробан у јуну ове године на фестивалу у Прагу.

Кроз ВЕКОВЕ

ТАКСА ЗА ТРОВАЊЕ

Млетачки тровачи од заната поднели су 1513. године тамошњим властима нацрт такса за своје услуге. Према том нацрту за тровање султана они су тражили 500 дуката, да отрују шпанског краља 150, а за папу 100 дуката. Уколико је подвиг било теже извршити утолико је и такса била већа. У Венецији је „из патриотских разлога" често вршено тровање у масама. Вештина справљања отрова цветала је у то доба у Италији и професионални тровачи нису се ни трудили да сакрију чиме се баве.

БЕСКРАЈНИ ЈЕЛОВНИК

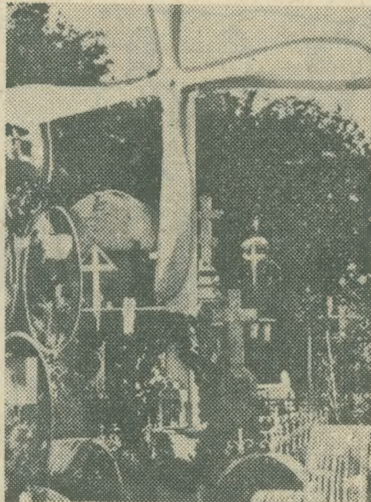
У немачким архивима сачуван је, између осталих докумената, и један мени са хановерског дворца од 13. јуна 1677. године. Ред јела на овом менију је следећи:

„Прво јело: две чорбе од вина, срнећа леђа, печене птице, шарани, паштете, пуњене јагњеће груди, црни купус, шунка од дивље свиње, телеће печење, печени петао, млада пилетина, говедина. Друго јело: јагњеће печење, торта од смокава, крофне, сомовина, артишоке, говедина с поврћем, телетина, кисело

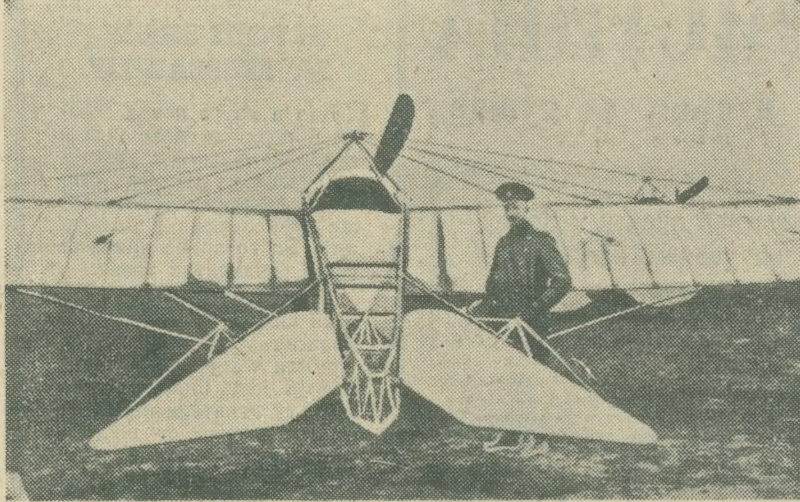

печење, ракови, прасетина, телећи папци, говеђе ноге".

Поред овако обилних ручкова није чудо што хроничари веле да се у 16. и 17. веку за ручак седало у десет часова пре подне, а од стола устајало у шест увече.

ГРОБ НЕСТОРОВА У КИЈЕВУ

НЕСТОРОВ ПОРЕД СВОГ АВИОНА

★

Како је један од највећих асова авијације пре првог светског рата Рус Несторов први извео затворен круг у вертикалној равни

★

ПРВИ ЛУПИНГ

ПОЧЕЦИ авијације били су нарочито тешки у једној заосталој и конзервативној земљи каква је била царска Русија. У таквој атмосфери појавио се најславнији ас старе руске авијације Кијевљанин Несторов. Млад, неустрашив и врло образован, он је са одличним успехом у рекордном времену завршио ваздухопловну школу у Гачину.

Незадовољан стањем у авијацији и техником пилотаже тог доба, Несторов је тврдио да многе предрасуде и неоснован страх спречавају даљи напредак ваздухопловства. Он је био одлучан противник широко распрострањеног уверења да за авион у лету постоје такозвани „критични углови смрти" које крила нису у стању да савладају. Ако се пилот дрзне да уђе у такав угао, следује му неминовна пропаст. Несторов је тврдио да пилот са стабилним апаратом може да се извуче из свих положаја и да изведе све фигуре које му простор дозвољава. То је могуће због тога, сматрао је Несторов, што се авион увек може ослонити на ваздух. Одважни авијатичар сањао је о томе да у авиону затвори цео круг у вертикалној равни односно изведе потпун, кружни лупинг. Пре њега нико на свету није имао смелости да покуша тако нешто.

После разговора с физичарем професором Жуковским, Несторов се још више учврстио у свом уверењу да авион може да се преврне у ваздуху и затвори цео круг. Међутим, све док 1913. године није добио диплому авијатичара-пилота у Гачину, Несторов није покушавао да спроведе своју замисао у дело.

Велики дан освануо је 27. августа 1913. године. Уочи тог дана Несторов је са својим синчићем и кћеркицом отишао да се фотографише код најбољег фотографа у Кијеву. Желео је да остави за собом успомену у случају да то буде његов последњи лет. На старту полетне писте кијевског аеродрома Свјаточино налазила су се четири апарата. Несторов је седео у свом новом „њупорту" који тек што је набављен из Француске. Мотор је загрмео и авион је почео да клизи по стази. Када је стигао готово до његовог краја, он се зауставио. Малом броју оних који су били посвећени у тајну припреманог подвига застало је срце. Мислили су да се машина покварила. У ствари, Несторов се чврсто везивао каишевима да не би испао из авиона док апарат буде правио круг. Затим је Несторовљев „њупорт" полетео право увис док су остали авиони кружили на малој висини.

После десет минута Несторов је стигао до висине од 800 метара. Он да је његов мотор престао да ради а машина се суновратила. Пошто је окомито падао око 200 до 300 метара авион је поново загрмео а затим је, на запрепашћење свих присутних променио правац за скоро 180 степени и почео окомито да се пропиње увис. Пењање је трајало неколико десетина метара а затим се Несторовљев „њупорт" преврнуо на леђа. Окренут главом надоле неустрашиви пилот је летео паралелно са земљом. У том тренутку било је свима јасно да је Несторов први у историји авијације извео чувену „мртву петљу". Када је пристао на тло он је одушевљено искочио из свог седишта и повикао: „Ура, затворио сам круг".

Осам дана после Несторова француски пилот Пегу извео је други на свету „мртву петљу". Велики пилот признао је да је имао смелости да покуша извођење вратоломне фигуре тек када је чуо да је Несторову пошло за руком да је изведе. Он је октобра 1913. године допутовао у Русију и јавно одао признање Несторову.

На почетку рата 1914. године Несторовљева ескадрила додељена је главном штабу Треће армије на галицијском фронту. Узалуд

НЕСТОРОВ СА ДЕЦОМ

је Несторов тражио да се његов апарат наоружа митраљезом за борбу против непријатељских авиона. Одговорено му је једноставно да војна правила не предвиђају монтирање митраљеза на авион. Несторов је помишљао да употреби револвер или пушку против непријатеља. Међутим, та оружја су се брзо показала неефикасним у ваздуху. Тада је Несторову пала на ум изванредна идеја. Било му је познато да бродови на мору, користећи предности маневрисања, некипут са успехом потапају непријатељске бродове сударајући се са њима под повољним углом. Зашто он не би покушао да изведе то исто и у ваздуху. Он је постигао неколико сјајних ваздушних победа на тај начин што се сударао са непријатељским авионима. Уздрмани и оштећени, они су се сурвавали на тло док се Несторов извлачио са мањим оштећењима. Поред тога он је конструисао нарочито дугачка и оштра копља којима је пробадао непријатељске балоне и дирижабле као што вешт китоловац забада харпун у стомак морских немани.

Кобни дан за Несторова освануо је 26. августа 1914. године. Око подне се изнад истурених руских положаја у равни Золкијев појавио аустријски авион „албатрос". Запраштале су пушке али нису биле у стању да науде великој и јакој машини. Несторов је без оклевања скочио у свој „њупорт" и полетео је у сусрет „албатросу". На запрепашћење аустријских авијатичара мали руски авион пикирао је право на њих. Дошао је критичан тренутак. Срца свих који су са земље присуствовали необичном ваздушном двобоју су уздрхтала. Две масе су се спојиле. Кратко време после тога смртно рањени „албатрос" се претворио у задимљену бакљу која се суновратила ка земљи. Из грла свих отело се одушевљено „Урааа!"

Међутим, радост Несторовљевих пријатеља није била дугог века. Из „њупорта" који је сам наставио да лети издвојило се нешто налик на људско тело. Повређени или ошамућени Несторов је испао. Аутомобил главног штаба појурио је преко оранице на место где је тело пало. Тело неустрашивог пилота било је здробљено од удара о тло. Нешто даље лежао је смрскани, „албатрос" а у њему су била тела двојице Аустријанаца.

ХЕРПЕТОЛОГОВ ДОЖИВЉАЈ

Херпетологија је онај део зоологије који проучава гмизавце. Млади Бечлија Рихард Харас страстан је херпетолог-аматер. Мада има свега 22 године његово искуство са змијама је огромно. Па и поред тога, случај који му се недавно догодио у Мароку веома га је изненадио. За време једне шетње Харас је наишао на речицу и како је била врућина одлучио је да се окупа. Када је изишао из воде, крај његовог одела гмизало је клупче змија. Харас је зграбио свој фото-апарат. Али, тек што је успео да подеси филм, змије су му се обавиле око леве руке. Храбри херпетолог није се, као што видимо, збунио и успео је чак да начини снимак.

»ПРЕТЕЧА ЕСКУЛАПА«

БРИТАНСКИ археолог Валтер Р. Емери већ 40 година трага за гробницом староегипатског исцелитеља Имхотепа. Недавно је стари професор на подручју Сахаре, недалеко од Каира, пронашао и почео да испитује један подземни лавиринт који по свему судећи треба да припада Имхотепу. Многи пронађени предмети наговештавају да је претпоставка основана. Очекује се једино још да се пронађе саркофаг са мумијом Имхотепа.

Ко је Имхотеп? У грчко-римско доба дизала се на левој обали Нила монументална капела у част Имхотепа, „бога" исцелитеља. Она је била место ходочашћа које су посећивали сваке године болесни не само из Египта већ и из целог света. Стари Грци су добро познавали то место. Они су сматрали да је древни египатски исцелитељ нека врста претече грчког бога вештине лечења Ескулапа.

Египтолози су дуго сматрали да је Имхотеп легендарна личност. Данас се зна да је тај велики син старог Египта заиста постојао. Он је био саветник једног од великих краљева треће династије Џезера I или Зозера а живео је 2.800 година пре наше ере. Био је не само оснивач чувене египатске медицине, која је и данас значајна по својим знањима и достигнућима из области анатомије, коштане хирургије, гинекологије, зубарства и ветеринарства већ је био и градитељ најстарије камене грађевине и прве пирамиде у Сахари. Сматра се да је и проналазак чувеног египатског календара његово дело а приписују му се и значајни радови из области астрономије.

НАЈВЕЋА ФАНФАРА НА СВЕТУ

У музеју музичких инструмената у источнонемачком граду Маријенкирхе сакупљено је много необичних инструмената. Ево једног од њих: највећа фанфара на свету.

ШТА БИ РЕКАО ШЕРЛОК ХОЛМС

Због ових лоше датих података Шерлок Холмс би свакако поцрвенео у гробу. Из извештаја професора Симпсона, полицијског лекара из Лондона, види се да и судско-медицински извештаји нису увек најтачнији. Ових неколико примера ће то најбоље показати:

Једног човека нађеног са главом у бари, прогласили су полицајци, лекари, болничари и службеници мртвачнице за дављеника, све док на њему случајно неко није открио — 17 удараца ножем.

Други случај је још драстичнији: болничари су више часова примењивали вештачко дисање код једне жене, а да при том нису приметили да је она задављена чарапом.

Пошто су једног човека пронашли мртвог на јавном друму, полицајци су његову смрт приписали срчаном удару. Тек у мртвачници је откривено да је убијен са пет метака калибра 22.

За једног човека који није давао знаке живота а нађен је у колском улазу, медицински извештај је гласио: узрок смрти непознат. Међутим, човек је био најпре обешен, а онда остављен ту.

ЧУДАН ОРКЕСТАР

Пре једног и по века Руси су задивили Европу једним чудним оркестром који ни пре ни после тога није нигде виђен. Оркестар се одликовао техником свирања. Уместо да један музичар свира безброј различитих нота у том оркестру је био велики број музичара од којих је сваки свирао само по једну ноту. Али и да су хтели они нису могли да свирају неку другу ноту пошто су њихови инструменти-рогови — могли да свирају само ту једну ноту. Захваљујући једном музичару који је сакупио већи број рогова са различитим тоновима био је састављен оркестар који је одлично свирао неколико арија. Први такав оркестар се појавио у Русији око 1700. године и изазвао велико интересовање у целој земљи. Повремено је гостовао и у Европи и свуда представљао праву сензацију. Такав један оркестар одржао се чак до 1830. године.

РАКЕТА ПРОТИВ ЛАВИНА

Ово мало оружје швајцарске армије намењено је борби против лавина: оно ће пуцњевима вештачки изазвати лавине. Први опити су извршени у швајцарским брдима познатим по смртоносним лавинама.

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ШАХА

УЗБУДЉИВЕ ПАРТИЈЕ

РИЗНИЦА остварења на 64 поља садржи много победа и пораза који су поштеђени од заборава. Томе нису допринели само шаховски формулари на којима су они забележени, већ и многе згоде и незгоде које су задесиле шаховске јунаке на турниру.

Цео свет је ко зна по колико пута обишла партија између Боре Костића и Милока, играна још 1911. године у Келну. Она је трајала само 7 потеза, али је то било довољно да „олуја" прохуји шаховском таблом. Водич црних фигура, Костић, унео је ову партију у све шаховске букваре и доказао да је само једна грешка Милока била довољна за лепу победу.

Шаховски свет је 1952. године изненадила вест из швајцарског града Базела. На спомен турниру на преминулог мајстора и писца др Ерина Велмија победио је велемајстор др Милан Видмар испред екс-првака света др Евеа и шест других мајстора. Тајна освојеног првог места у позним годинама живота лежала је у правилној турнирској тактици. Четири партије, са слабијим играчима, он је добио. Три ремија су била довољна у сусретима са др Евеом, Шуделом и Тешнером — да се освоји прво место. Поред правилне тактике у цену победе др Видмара улази и начин живота за време турнира. Пуна предност шаху и одмор између партија су несумњиво допринели овој вредној победи.

Слабији играчи ма колико да се труде на шаховском турниру где има јачих играча пролазе према знању и искуству. То показује пример јужноафричког првака Хајденфелда на турниру у Маријанским Лазнима 1951. године. Одиграо је 16 партија, а постигао само 4,5 поена. Сваки постигнути поен, према сопственој рачуници, коштао га је 1.000 километара пута!

Победа Решевског над Ботвиником на првенству света 1948. године у Москви коштала га је нервног напрезања више него десетине раније одиграних. Била је то више него узбудљива партија за играче, судије и публику. Оба партнера су била у страховитој оскудици времена за размишљање, па су фигуре „летеле" по табли. Времена за писање потеза није било, а судије нису биле у стању да их броје. Решевском је пала заставица! Нико није знао да ли је он одиграо обавезних 40 потеза. Вал узбуђења је захватио и публику. Реконструкција партије је извршена ван турнирске сале — у тишини. Утврђено је да је Решевски одиграо 41. потез! Ботвиник, чија је позиција у томе часу била изгубљена, честитао је Решевском на ретко узбудљивој победи.

ИСТЕ ШАХОВСКЕ ПАРТИЈЕ

НА ШАХОВСКИМ турнирима увек има занимљивости и изненађења. У Мар дел Плати 1953. године то се десило у 16 колу. Биле су у току партије, међу којима и оне између Елисказеса и Глигорића, и Најдорфа и др Трифуновића. Био је то у ствари мали меч између Аргентине и Југославије за друго место у шаху на свету. Аргентинци су отворили партију са даминим пешаком и, како је у моди била Краљева индијска одбрана, њихови партнери су је одабрали. На великим демонстрационим таблама гледаоци су могли да посматрају све до средишнице, на велико изненађење, само једну партију! Неко је морао да победи у овој шаховско-психолошкој борби. У одсудном тренутку Најдорф није следио план Елисказеса који је кренуо у напад — и изгубио. Он је постигао само реми, па је то коло испало неуспешно за Аргентинце.

Две године касније на турниру у Гетеборгу „страдали" су играчи из Аргентине у сличној ситуацији. У једном колу сусрели су се: Гелер — Пано, Спаски — Пилник и Керес — Најдорф. Совјетски велемајстори су отворили партије краљевим пешаком, а Аргентинци су „солидарно" изабрали Сицилијанску одбрану — Најдорфову варијанту. У једном моменту су својим противницима одиграли неочекиван потез. Настало је получасовно затишје пред буру. Један за другим Гелер, Керес и Спаски обарали су замисао противника и у малом броју потеза сва тројица су добили партије.

У многим шаховским уџбеницима су забележене две идентичне позиције са бриљантом комбинацијом. То је „млин" др Нимцовића, који је у једној партији жртвовао даму да би серијом шахова „самлео" низ противничких фигура и однео победу. Та комбинација је поновљена на турниру у Москви 1925. године у партији Торе — Ласкер. Торе је искористио могућност, остао привремено без даме, да би је после серије шахова повратио.

Брачни парови за таблом

ДАНАС се на шаховским турнирима често срећу брачни — и једновремено шаховски парови. Док један брачни друг игра, други са напрегнутом пажњом посматра ток игре. Ређе оба брачна друга учествују на истом шаховском турниру и по правилу између себе ремизирају. Они учествују и на екипним такмичењима оптерећени бригом како ће проћи у обе партије!

Ова „шаховска" симбиоза показала се корисном много пута. Најбољи пример за то је случај првака света Тиграна Вартановича Петросјана. Он је сву бригу око својих шаховских резултата препустио супрузи Рони. Она се показала као изврстан помагач. У једној дебелој свесци Рона евидентира сваки Тигранов резултат за шаховском таблом. Није важно да ли је то слободна партија, симултана утакмица или важан турнирски сусрет. На тај начин могу ће је на поуздан начин пратити кретање форме и задовољити увек љубопитљиве новинаре...

На Чигориновом спомен-турниру у Москви 1947. године победио је Михаил Мојсејевич Ботвиник. Будући шампион света имао је на том турниру и критичних момената. Остао је у сећању његов неуспех у партији са Пахманом, коју је био прекинуо у безнадежној позицији. Очигледно нервозан, док је у гардероби чекао за капут, ломио је прсте тако јако да су му зглобови пуцкетали. Његова супруга Галина, која је посматрала турнир, шапутала му је: „Миша, Миша, успокојсја". После претрпљеног, јединог, пораза Миша је смирено наставио поход ка првом месту.

У шаховском свету има доста примера да оба брачна друга успешно играју на шаховским такмичењима. Тако је Иштван Билек шампион Мађарске у шаху, а његова супруга Едит је шампионка!

Банатско село Уљма познато је по великој шаховској активности. Из њега је стигла вест о необичном резултату и успеху једног брачног пара на турниру играча 3. категорије. Међу 14 учесника на турниру су били Нада и Миле Рашајски. Они су поделили прво место са по 10 поена постигавши исти резултат у добијеним, изгубљеним и реми-партијама. По 8 партија су добили, 4 ремизирали и 1 изгубили. Међусобни резултат је био — реми.

Јесте ли већ чули да...

... најраспрострањенији језици на свету, рачунато према броју људи који се

њима служе, су: кинески, енглески, руски, хинду и њему близак урду, јапански, немачки, индонежански, бенгалски, португалски и италијански.

...вода у којој живе остриге мора имати бар 1,7 одсто соли. Због тога у Балтичком мору и нема острига, јер је у овом затвореном мору садржина соли врло мала: просечно око 0,5 одсто.

... највеће дрво је баобаб који обично има у опсегу 20 метара.

... први светлосни стубови на улицама помоћу којих се зове полиција у помоћ

инсталирани су у Паризу 1930. године.

...грашак који је преко 3.000 година лежао у Тутанкамоновој гробници, донео је 1930. године један дански професор из Египта и посадио у шведској покра-

јини Смаланд. Зрневље је проклијало и дало пуну прегршт грашка.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ОДГОВОРИ

Мада прича „Догађај у бомбардеру" звучи потпуно невероватно, она није измишљена. Драматични догађај заиста се одиграо за време једног пробног лета. О овом случају су енглески листови исцрпно писали пре неколико година.

Да је прича „У потери за златом" измишљена, пажљиви читаоци могли су да погоде на основу два податка. Прво, немогућно је чак и замислити да би у време другог светског рата, 1942. године, једна немачка крстарица носила име енглеске краљице Викторије. Друго, на Малдивским острвима која се налазе у Индијском океану и припадају Цејлону не могу да постоје „дивља индијанска племена". Јер, чак и основци знају да су Индијанци домороци Америке.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

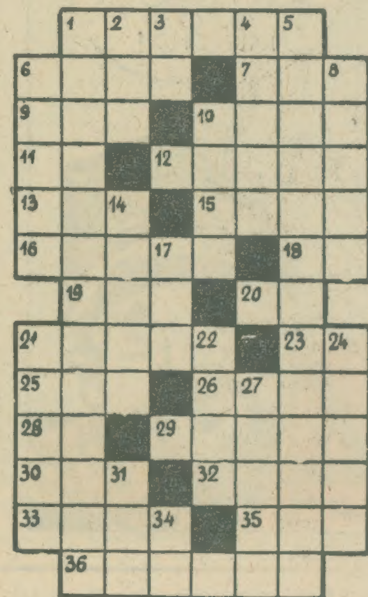
Водоравно: 1) постигнућа, подвизи, 6) старогрчки баснописац, 7) позади, 9) свезак, 10) разгранато стабло, 11) мера за површину, 12) један угљени хидрат, 13) плочица којом се игра хокеј на леду, 15) умешан, спретан, 16) једна од електрода, 18) показна заменица, 19) грубо вунено сукно, 20) лична заменица, 21) врста атмосферског талога, 23) два сугласника, 25) мрежа, 26) правац, 28) митолошки бог подземља, 29) природни скуп минерала, 30) врста спортског чамца, 32) место у Срему, 33) летопис, 35) инсект из фамилије опнокрилаца, 36) циркуски вештак.

Усправно: 1) роман Михаила Шолохова, 2) речна риба, 3) иницијали нашег песника из епохе илиризма („Зора пуца, биће дана"), 4) врста зачина, оцат), 5) неприродност, усиљеност, 6) део пута, 8) највећа артерија у организму, 10) камила, 14) птица грабљивица, 17) део недеље, 21) сила, 22) град у Италији, 24) пантљика, 27) начин певања, 31) чађ, 34) иницијали имена и презимена познатог руског књижевника („Ана Карењина").

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) пингвин, 7) брз, 8) карат, 10) Лена, 12) Рада, 13) одора, 15) Крк, 16) кос, 17) Т(рифковић) К(оста), 19) И(во) Т(ијардовић), 20) деран, 22) Етна, 24) едил, 26) срок, 27) Каћа, 28) Осака, 30) кж, 31) ро, 32) Ипр, 34) Ана, 36) Хенри, 38) мост, 40) Стиг, 41) исток, 42) еја, 43) тим, 44) ера.

Усправно: 1) предострожност, 2) износ, 3) Г(устав) К(рклец), 4) Вар, 5) Ирак, 6) „На Дрини ћуприја", 7) блок, 9) такт, 11) ар, 14) Ате, 18) Крека, 20) Дакар, 21) ада, 22) ес, 23) нос, 25) ла, 29) Кох, 30) Ками, 32) „Интер", 33) Рига, 35) Асти, 37) ес, 39) том.

МИКИ

by WALT DISNEY

ЕЛЕКТРИЧНО ОКО ЗА ВРАТА ВАШЕ ГАРАЖЕ! АУТОМАТСКО

ХММ

ОХ!

ШТО НЕ ГЛЕДАШ КУДА ИДЕШ?

ТО ЈЕ ЕЛЕКТРИЧНО ОКО ЗА ВРАТА НА ГАРАЖИ!

АЛАТ

КАСНИЈЕ

© 1961 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ТРАС

?

БАМ

ТРЕС

НЕ-ЧЕГА СЕ МОРАМО ОД-РЕЋИ! ТВОЈИХ ЉУБИМАЦА ИЛИ МОГ ЕЛЕК-ТРИЧНОГ ОКА!

Е БАШ ТИ ХВАЛА, МИКИ!

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

ШТА ЈЕ ТО ТОЛИКО ВАЖНО ДА СЕ УСУЂУЈЕШ ДА МИ КВАРИШ ПОПОДНЕВНИ ОДМОР?!

ИЗИЂИТЕ ИЗ ХРАМА ПА ЋЕТЕ ВИДЕТИ, ПОШТОВАНИ КОМАНДАНТЕ!

МОЖДА ЋЕМО САД МОЋИ ДА НАПУСТИ-МО ОВО ЗЛО МЕСТО!

ХА! ОВО ВОЗИЛО ЈЕ ЗАИСТА ОДГОВОР НА ДВАДЕСЕТ ДУГИХ ГОДИНА ЧЕКАЊА, НАРЕДНИЧЕ! ОД КОГА СИ ГА ОТЕО?

ОХ! ОД ЈЕДНОГ СТАРЦА... МОЖДА ЈЕ ВЕЋ МРТАВ, **ПУКОВНИЧЕ МАЗУМА!**

СКРИВЕНА ДЕВОЈКА ПРЕТРНУЛА ЈЕ ОД СТРАХА...

А ОВАЈ КОВЧЕГ... ОДЛИЧНА КАМУФЛАЖА ЗА ТРАНСПОРТО-ВАЊЕ НАШЕГ БЛАГА!

698

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 101-11-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 1.800; полугодишња 900; за иностранство: годишња 2.600, полугодишња 1.300 дин. Рукописи се не враћају.